

מטא

איקה אברבנאל

מור

אריק כרמון

פוז

שתי הערות עלינו, הצייר והצלם: ראשית, התובנה של שנינו היא שאנחנו ועולמינו נמצאים על אם הדרך בין אתמולים המכילים את העושר הבלתי נדלה שצברה האנושות לבין מחר לא ידוע ובלתי צפוי. מתוך כך, בעזרת הכלים שלנו - המכחול והעדרשה - שבאמצעותם ניסינו לתת ביטוי למתח שבין האתמול למחר, יכולנו להציג קטעים מוגבלים של התייחסויות אומנותיות, לבטח לא תשובות. שנית, 28 העבודות שבחרנו להציג בתערוכה ומהוות את החלק האומנותי בקטלוג זה, במקרה הטוב הן מרמזות על הרסיסים הנושרים מן החותם שמטביעה המטאמורפוזה.

ועם זאת, הכותרת של המיזם כולו נועדה לפתוח ולא לסגור; לגרות לחשיבה, להתמודדות עם הבלתי ידוע, להמשך דיון כזה או אחר. וזוהי הסיבה שהניעה אותנו לפנות ל-15 אנשים ונשים הבאים מרקעים שונים ומעולמות תוכן מגוונים - אומנים, מדענים, עיתונאים, אישי ציבור - בבקשה לקבל במלל את נקודות המבט של כל אחת ואחד מהם על הנושא של המיזם. זכינו, ואנחנו גאים להציג במסגרת קטלוג זה היבטים ונרטיבים קצרים המתארים את משמעויותיו של המושג 'מטאמורפוזה' מנקודת מבטם של האישים אליהם פנינו.

Arik Carmon

Ika Abravanel

Metamorphosis

איקה אברבנאל

אריק כרמון

מטאמורפוזה

Meta morph osis

Arik Carmon

Ika Abravanel

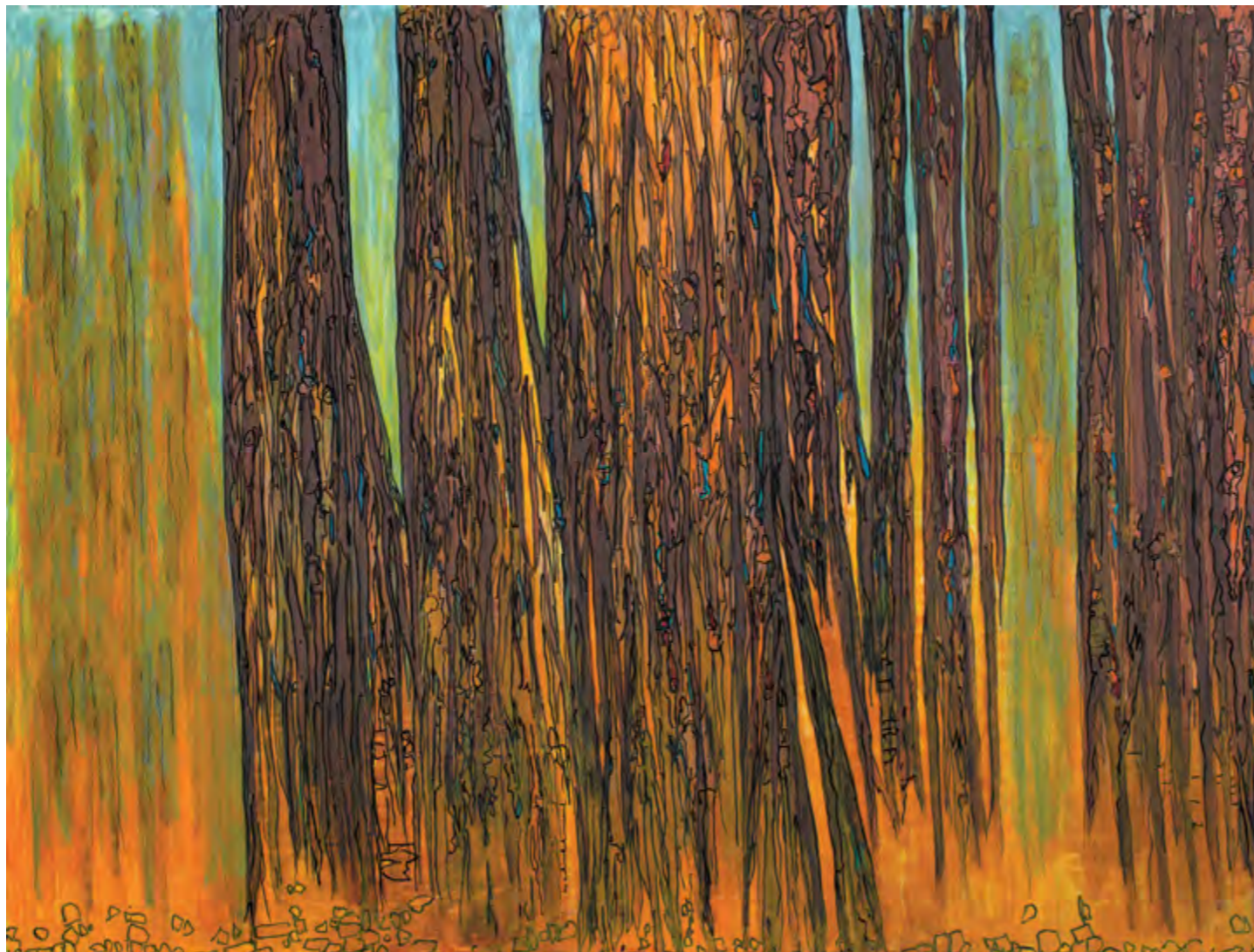
ISBN 978-965-598-341-8

9 789655 983418

“One only makes a photo to make a photo,
and if you’re lucky,
you will discover it later for a painting”
— Gerhard Richter

לכל הציירים והצלמים שיבחרו
בעתיד לצאת למסע אומנותי מופלא
של שיתוף פעולה

מטא

איקה אברבנאל

מור

אריק כרמון

פוזזה

Woods in Motion
Yosemite Park, California
Oct. 2014

חורש בתנועה ▶
פארק יוסמיטי, קליפורניה
אוקטובר 2014

מטאמורפוזה
אריק כרמון / איקה אברבנאל
מרץ 2023

תערוכה
אוצר: דורון פולק
הדפסה ומסגור: רע בית מלאכה

קטלוג
עורך: נדב שלו
קונספט, עיצוב והפקה: נדב שלו
עריכת טקסט: אריק כרמון
תרגום אנגלית: עירא מוסקוביץ
תרגום עברית: אריק כרמון
הדפסה וכריכה: ע.ר. הדפסות

כל המידות נתונות בסנטימטרים
גובה/ארוכה

העבודות שייכות לאוסף האמנים
אלא אם צויין אחרת

ISBN 978-965-598-341-8

נדפס בישראל תשפ"ג
printed in Israel 2023

"ר אריק כרמון איש חינוך, יזם מייסד המכון הישראלי לדמוקרטיה מצלם נופים וחברו איקה אברבנאל, מנהל עסקי ומומחה בתחום ניהול שינויים מצייר בהשראת תצלומים אלה. שניהם מביאים פרשנות למושג המטאמורפוזה – מושג, המוצא ביטוי מעשי במהלך חייהם ובאמנותם. המושג מטאמורפוזה עוסק בשינוי צורה, ביכולת של ישות לשנות את צורתה. בגיאולוגיה נחשבת המטאמורפוזה לשינוי צורתם של סלעים בהשפעת חום או לחצים. מטאמורפוזה באמנות נחשבת לסגנון בו אובייקט הופך בהדרגתיות למעין "תוכנית ריצוף" באמצעות חזרה עליו עם שינויים שהולכים וגוברים. היצירה הבולטת ביותר בתולדות האמנות "מטאמורפוזה של נרקיסוס" של סלואדור דאלי מתקופת הפרנויה קריטית שלו עסקה בהתאהבות שלו בבואתו שהשתקפה במימי האגם, והפיכתו לפרח על ידי האלים. המשורר הרומי אובידיוס טבע את המטבע מטמורפוזות ביצירתו המיתית, בה תיאר 50 סיפורים, שהמאפיין בהם היה מוטיב שינוי הצורה. הגדרה מטאפורית זו יכולה לשמש בסיס להבנת הדיאלוג הדרמטי והמאתגר בין אריק לאיקה. וולטר בנימין מצוטט מספרו "היסטוריה קטנה של צילום" שנכתב ב־1931 "רגע הבראשית של הצילום איננו רגע אחד המאובחן בזמן ובמקום. אלא בריבוי של אירועים, ממצויאים, טכניקות, מטרות, יישומים, סוגי מכשירים ושימושים – שברגע נתון הבשילו לכדי התחלה חדשה". ההתמרה והשינוי יכולים להוות הסבר לחיבור המרתק בין אריק כרמון כצלם אמן לאיקה אברבנאל כצייר. בעוד אריק פועל מזה שנים במסגרת המכון הישראלי לדמוקרטיה במטרה להניע ולחזק תהליכים וערכים לדמוקרטיה, תהליכים שמעודדים שינוי ושיפור חברתי – איקה אברבנאל מייעץ לחברות עסקיות ומנתב אותן לשינוי ותיקון. בכל תהליך ובכל מסע שלהם, לנגד עיני שני היוצרים עומדת מגמה של שאיפה למטאמורפוזה של שינוי ושיפור.

אריק כרמון אדם סקרן, איש רחב אופקים, שמרבה לסייר ברחבי

דורון פולק הוא אמן ויוצר תיאטרון, עורך כתבי עת, תאורטיקן ואוצר אמנות ישראלי. הציג עשרות תערוכות אמנות באירופה, חמש תערוכות במזרח ושב במקסיקו

Dancers in Blue
Rio de Janeiro, Brazil
Feb. 2005

► **רקדניות בכחול**
ריו דה ז'נרו, ברזיל
פברואר 2005

העולם ולהנציח בעזרת מצלמתו המשוכללת (100-GFX) נופים מדהימים. תצלומיו האפיים משאירים פעור פה את הצופה בהם, סוחפים אותו לפנטסיה רומנטית מרהיבה. בכל תצלום שלו ניתן לראות הוויה של שינוי, סחף של מעבר לאנרגיה חדשה, חזקה מקודמתה. הצילום של אריק כרמון נראה לעיתים כמו לקוח מאפיזודה קולנועית חסרת גבולות, אפוס עצום העובד על כל החושים. נראה כי איקה אברבנאל עובר חוויה חזקה מצפייה חוזרת ונשנית בתצלומיו של אריק. הוא מתרגם את אותם תצלומים ליצירות אמפטיות מרגשות אותן צובע באקריליק ובצבע קו שחור. איקה יודע לקחת קווי מתאר יסודיים מהנוף המונצח בצילום של אריק ולפתח אותם למרבדי ציור, הבנויים מחלקים פרקטליים צבעוניים רבי דמיון. איקה מצייר הרים וגאיות חרוצי תלמים, סערות רוגשות בים גדוש גלים רבי קצף, יערות ירוקים עם עצים גבהי גזע שאור בוקע מתוכם ושדות כרוכים אחרי שריפה. בציוריו האופטימיים ואנרגטיים ניתן למצוא גם אפיזודות העוסקות במחזוריות, בארבעת יסודות הקיום של העולם, בחיים, בצמיחה אבל גם במוות ובקמילה.

בשנת 2003 הוצגה במוזיאון ישראל תערוכה בנושא מטרמורפוזה שעסקה במגמות ההפשטה באמנות העכשווית המקומית. במהלך השנים האחרונות הוצגו תערוכות רבות נוספות בנושא המטאמורפוזה, מרביתן בדיאלוג עם סיפורו המיתי של הסופר היהודי צ'כי פרנץ קפקא. בסיפורו הפנטסטי מצא את עצמו בוקר אחד אזרח פראג הופך לחרק. אירוע זה קטע את מהלך שגרת חייו הבנלית והיומיות של האדם וסחף אותו להרפתקאות אישיות שהסתיימו במוותו. לעומת יצירה זו, ראוי לציין, כי המטאמורפוזה של אריק כרמון ואיקה אברבנאל מכוונת ליצירת עולם מטאפורי חדש וחיובי שמטרתו לעשות טוב לנו הצופים, לעמת אותנו עם מראות אנרגטיים מטפיזיים.

התערוכה הנוכחית במרכז עמיעד ביפו מעלה מחדש את הדיון והתהיה המתמשכת בקשר המתהווה שבין שתי המדיות היצירתיות, הציור והצילום. "ציור בעקבות צילום" הייתה תערוכה ציור שהוצגה

בטורינו ובלונדון ועסקה במראות החיים. כל העבודות התבססו על תצלומים. במחציתה השנייה של המאה העשרים הפך הצילום לייצוג החזותי הנפוץ ביותר בזמן המודרני – למושאו של הציור. בין היתר, ניתן למנות את הדפסותיו של ציוריו של אנדי וורהול, שכללו תצלומי עיתונות משוכפלים על בד. כמו כן נוטים לכלול את הציורים הפוטוריאליסטיים של האמנים רוברט בבלט ופרנץ גרטש המתארים סצנות מחיי הפרברים של סן פרנסיסקו, עבודות ציור צילום של גרהרד ריכטר הגרמני, יצירות בהן העביר במדויק תצלומי אלבום שהועתקו אל בד הציור. כמקור לחיבור הזה ניתן להזכיר את ספרו המהפכני של התיאורטיקן האיטלקי אלברטי, שכתב בסוף המאה ה-15 את "על הציור". בספר זה הוא מפרש את התאוריה שלו בדבר הצורך בחיקוי המציאות. בדבריו אלה נפתח החיבור לעידן הנטורליסטי. הרצון העז בחיקוי המאגי של המציאות, דבר שבמאה ה-17 הכניס לאומנים היוצרים את השימוש באמצעים אופטימיים בשדה האמנות.

המוטיבציה לחיקוי המציאות היא שהביאה לכך שציירים החלו לנסות לקבע את הדימוי שנתגלה להם במכשיר הקמרה אובסקורה. הנרי טלבוט עצמו, מי שגילה את תהליך הצילום ניסה כבר ב-1833 לצלם את הנוף באגם קומו ונכשל, כתוצאה מזה המציא את תהליך הפוזטיב-נגטיב. הצילום נולד בצילו של הציור וכמה מראשי הצילום היו ציירים מתוסכלים. חלק מהאמנים, כמו פליקס נאדר, הציגו כבר בסופה של המאה ה-19 ציורים לצד תצלומים. לגישה על פיה צלמים מסתמכים על אמנות הציור קראו פיקטוראליזם" אסכולה שדעכה הלכה למעשה במאה העשרים.

למרות עיסוקיהם המרובים בחיי היומיום של שני יוצרי התערוכה הנוכחית היא מציגה הישגים ראויים לציון של שניהם בקריירה האמנותית שלהם. אריק כרמון הקים את המרכז הישראלי לדמוקרטיה שזכה בפרס ישראל, בין היתר היה פעיל וניהל מוסדות חינוך בירושלים, יזם את "פורום קיסריה" להתוויות מדיניות כלכלית לאומית, את "פרויקט הפריימריז" ואת "פרויקט המתמחים בכנסת". איקה אברבנאל היה חבר הנהלה במספר

חברות מובילות במשק, כיהן כמשנה למנכ"ל בזק וכסמנכ"ל אינטגרציה שלאחר מזוגים ורכישות בחברת טבע. יזם את פרויקט "אמץ לוחם", פעיל כחבר וועד מנהל באקדמיה לאמנות ועיצוב, בצלאל ובאקדמיה למוסיקה בירושלים, ופעיל בעמותת "כנפיים של קרמבו". שניהם עסקו לצד פעילותם חסרת הגבולות גם ביצירה אמנותית והציגו אותה. אריק כרמון הציג תערוכות צילום בישראל, "נופים בעין המצלמה" ב"בית אמות ארטיום" ברמת גן, תערוכת צילום פסטיבל ה"קומבמלה" בהודו, בגלריה העירונית מכון המים בגבעתיים, תערוכת צילום בחלל אלון שגב בתל-אביב ופרויקט צילום נוף ב"גלריה לנג" בניו יורק. איקה הציג תערוכה מעבודותיו בגלריה פרקש ביפו, תערוכה בעקבות תצוגתו בונציה בגלריה העירונית בעין הוד. הוא השתתף בתערוכות בטורינו, וינה ובלונדון והציג בתערוכת הלווין בביאנלה בונציה 2019.

דורון פולק, אוצר

לֹוּשָׁה מִיְמוּשִׁים שֶׁל מֵטָאִמֹרְפוּזָה בְּחַיֵּי – לִידָה וְצִמְיָחָה שֶׁל יְלָדִי, פְּלֵא הַבְּרִיאָה שֶׁהֵבִיא אוֹתִי לְהִתְיַחֵס אֵלֵיהֶם כְּבוֹגְרִים מִלְכַתְחִילָה בְּרֵאִיִּת הָעֵתִיד. מוֹדְעוֹת לְעֲצָמִי, בְּגֵרוֹת וְשׁוֹמוֹ שָׁמַיִם זָקְנָה – כְּמִי שֶׁחִיָּה בְּתוֹךְ גּוֹפָה וּמִתְבּוֹנְנַת לְעִיתִים בְּנַפְשִׁי וּבְמִשְׁמַעוֹת הָאֲנָשִׁים, הַנוֹשָׂאִים וְהָעֵרְכִים

שֶׁחֲשׁוּבִים לִי. מְדִינָתִי וְהַחֲבֵרָה אֲשֶׁר בָּהּ מְצַמִּיחַתְנִי יַחַד, בְּעוֹד אֲנִי גָאָה בְּתֵרוֹמָתִי לְחֲבֵרָה אֲיִנִי גָאָה בְּהִטְיִיתָה בִּידֵי אָדָם וּמְעֵרְכָתָה נֶגֶד עֲצָמָה – פְּגִיעָה קֶשֶׁה בְּחוֹסְנָה. שְׁנָתָה פְּנִיָה הַמְדִינָה. הַתְּפַתְחוֹתָה נֶעְצְרָה אוֹ אֶף נִסּוּגָה.

ש

אורנה ברי, מדענית
ויזמת היי־טק, כיהנה
כמדענית הראשית
2000-1996

ה

יוזמה להכין תערוכה משותפת צלם-צייר, הייתה של איקה. ומלכתחילה, האתגר שהצבנו לעצמינו בעקבות היוזמה הזאת היה והינו מאד ייחודי: למרות שכל אחד מאיתנו התנסה בהצגת פירות עיסוקנו האומנותי בתערוכות מן הסוג הקונבנציונלי, הפעם, להחליטה לצאת לדרך ההכנה של המיזם התווסף ערך מוסף. לראשונה, עבור כל אחד משנינו, תהליך הכנת התערוכה נבנה מתוך דיאלוג; החלפת רעיונות ושרטוט תוכנית הפעולה בין שניים כאשר כל אחד מביננו מביא איתו קורות חיים עשירים בעשייה ציבורית, במחקר, בניהול בכיר ובהישגים שלא מן העולם האומנותי. הדיאלוג האישי הוביל אותנו כבר בצעדיו הראשונים, להמשגת האירוע ולמיצוב המיזם שלנו, במתווה שיקנה משמעות ליצירותינו – של איקה בציור ושל אריק בצילום. הכותרת שבחרנו – **מטאמורפוזא** – עונה על רצוננו, כפי שעלה בדיאלוג ביננו, לתת ביטוי אומנותי למה שעולה מתוך התנסויותינו וחוויות חיינו. לאחר שהסכמנו על הקונספט, מה שעמד כרקע לתהליכי המיון של הצילומים, לפרשנות של המכחול על גבי גיליונות הקנווס וכמובן לרצון לשתף קהלים רחבים, הייתה התחושה שהכותרת שבחרנו מעידה על מה שליווה אותנו לאורך כל הדרך: "מה שהיה איננו מה שיהיה". העולם שלנו, אליו נולדנו ובו עוצבנו, אשר אל המגוון האינסופי של פניו נחשפנו במהלך חיינו, על הנופים והתרבויות שאין שיעור וגבולות להיקפם ועומקם, עולמינו זה, נמצא בעיצומם של שינויים רדיקליים. והללו הם שינויים מהותיים אשר נפחם וממדיהם חורגים מעבר ליכולת תפיסתנו כבני אדם. העולם הזה עצמו נמצא בתהליכי מעבר אל עולם חדש; ותהליכי המעבר האלה עצמם הם המטאמורפוזא המעצבת מחדש את עולמינו. הם, התהליכים הללו, מתכנסים לשלושה אשכולות של אתגרים אשר בהצטברם מסמנים את הכיוון שאותו מסמנת המטאמורפוזא במעבר אל "עולם חדש".

אתגרי האחד מבין האשכולות האלה נובעים מהמהפכה דיגיטלית; מההיצף חסר התקדים של מידע, מהזמינות של המידע ובעיקר מאובדן היסודות של האמת והאמון כפי שהכרנו אותם. הרשתות החברתיות, תוצר מובהק של המהפכה הדיגיטלית, שיבשו את אופני העברת התוכן, החדשותי והתרבותי, את אופני התקשורת המוכרים בין בני אדם ואת תחושות הבטחון בכללים שהנחו את האינטראקציות בין בני אדם. אל אלה חוברת ההתפתחות המועצמת אקספוננציאלית של הבינה המלאכותית אשר בצד יתרונותיה ותרומותיה למין האנושי, היא מאתגרת את היסודות האתיים-מוסריים שבתשתיות התרבותיות האנושיות השונות.

אתגרי השני מבין האשכולות הנחשפים בעידן המטאמורפוזה, נובעים מהשינויים האקלימיים. "אנחנו הדור הראשון היודע כי אנו הורסים את הפלנטה שלנו והדור האחרון העשוי לעשות משהו בעניין". שינויי האקלים אינם מתמצים בהמסת קרחונים, עלייה במפלס הימים ושינויי טמפרטורות. התחממות כדור הארץ יוצר מצבי בצורת והתייבשות במקומות מסוימים, שיטפונות והצפות במקומות אחרים, תופעות המאיימות על חייהם של בני אדם, בעיקר במדינות עניות ומתפתחות. ככל שההתחממות תימשך ואף תגבר, היא תרחוף מיליוני בני אדם אל דרכים ללא ייעוד. וכך ניתן לומר שהישגים של מחצית מאה (century) של צמצום העוני, ועליית מעמד ביניים בנקודות שונות על פני הגלובוס, עלולים להתאדות בתוך שנים ספורות כאשר הפערים בין עשירים ועניים רק יגדלו.

ואמנם, אתגרי השלישי מבין האשכולות נובעים משנויים דמוגרפיים מרחיקי לכת בכל אחד מקצוות עולמינו. חולשה פוליטית במדינות מתפתחות ואסונות אקלימיים יוצרים גלי הגירה ופליטות (human refuge) לעבר דמוקרטיות מתועשות/מפותחות. גלי הגירה אלה העצימו חרדות פופולריות והניעו גידול משמעותי של מפלגות לאומניות באירופה, באסיה, באמריקה הלטינית, כמעט בכל אתר. את המפלגות הלאומניות

האלה מניעות סיסמאות של אנטי-הגירה ובראשן מנהיגות שפעלה "להגנת שלימות המולדת" במחיר החלשת מוסדות דמוקרטיים. שנויים אקלימיים ואסונות טבע חיזקו את מגמות ההגירה ההמונית ואלה חיזקו את הפחדים לנוכח האיומים על הסדר הפוליטי. הפחד, אשר בהגדרה הוא האויב העיקרי של החרות, חולל, בהנהגת מנהיגות פופוליסטית, תגובות אי-ליברליות וחוסר סובלנות בדמוקרטיות מפותחות. דמוקרטיות מתועשות-מפותחות חוות קריסה דמוגרפית כתוצאה מירידה מהירה בשיעור הפרייה, עליה באוכלוסיות מזדקנות והצטמקות כוחות העבודה. כל אלה מובילים למה שמכונה 'עידן החרדה', ולהתחזקות המגמות של פגיעה ביסודות החוקתיים-הליברליים של הדמוקרטיה.

אל שלושת אשכולות האתגרים נוספה, החל מאביב 2020, פנדמיית Covid19. הפנדמיה הבליטה את מרכזיותו של המדע בחיים המודרניים. ערכו של המדע בא לידי ביטוי בתהליך חסר תקדים היסטורית אשר בו חברו מעבדות מחקר במאות מקומות על פני כדור הארץ ליצור ולהפיק חיסונים. ואכן, באופן חסר תקדים נוצרו החיסונים הללו והשפיעו על שכיחותה הנחלשת של המגפה. עם זאת, סממני החרדה חדרו גם אל התגובות האנושיות אשר הגבירו את הספקנות וחוסר האמון בפירות המדע. הפנדמיה יצרה קרקע בשלה להפיץ ספקות, חרדות, ומבוכה באמצעות האינטרנט; את אלה כינה ארגון הבריאות העולמי: infodemic – מגפה של מידע כוזב לגבי הקוביד 19.

מתוך המטאמורפוזה בה שרוי המין האנושי, איננו יכולים לאתר לאן מועדות פניו של עולמינו; מה יהיה החותם שיטביעו בו אשכולות האתגרים שהשנויים האמורים מחוללים. האם האינטראקציות שבינינו, בני האנוש והסובב אותנו, כולל החוויות המעוררות השראה ומניעות להתנסות בחויית, הביטויים האומנותיים לסוגיהם – האם ועד כמה כל אלה משתנים מהותית לנגד עינינו? אנחנו יכולים רק להניח שלא כהורינו

וההורים שלהם, שיהיה זה בלתי אפשרי לשער איך יראה עולמם של נכדינו והבאים אחריהם.

שתי הערות עלינו, הצייר והצלם: ראשית, התובנה של שנינו היא שאנחנו ועולמינו נמצאים על אם הדרך בין אתמולים המכילים את העושר הבלתי נדלה שצברה האנושות לבין מחר לא ידוע ובלתי צפוי. מתוך כך, בעזרת הכלים שלנו – המכחול והעדשה – שבאמצעותם ניסינו לתת ביטוי למתח שבין האתמול למחר, יכולנו להציג קטעים מוגבלים של התייחסויות אומנותיות, לבטח לא תשובות. שנית, 28 העבודות שבחרנו להציג בתערוכה ומהוות את החלק האומנותי בקטלוג זה, במקרה הטוב הן מרמזות על הרסיסים הנושרים מן החותם שמטביעה המטאמורפוזה. ועם זאת, הכותרת של המיזם כולו נועדה לפתוח ולא לסגור; לגרות לחשיבה, להתמודדות עם הבלתי ידוע, להמשך דיון כזה או אחר. וזוהי הסיבה שהניעה אותנו לפנות ל-15 אנשים ונשים הבאים מרקעים שונים ומעולמות תוכן מגוונים – אומנים, מדענים, עיתונאים, אישי ציבור – בבקשה לקבל במלל את נקודות המבט של כל אחת ואחד מהם על הנושא של המיזם. זכינו, ואנחנו גאים להציג במסגרת קטלוג זה היבטים ונרטיבים קצרים המתארים את משמעויותיו של המושג 'מטאמורפוזה' מנקודת מבטם של האישים אליהם פנינו.

לא עוצבנו כאומנים; במהלך חיינו הבוגרים ולאורך עשרות שנים הטביע כל אחד משנינו חותם בעולמות תוכן אחרים. תת אלוף (מיל.) איקה אברבנאל שרת בצבא ההגנה לישראל שנים רבות ובתום שירותו שימש בתפקיד בכיר בחברת התרופות 'טבע'. פרופסור אריק כרמון היה איש אקדמיה בשתי אוניברסיטאות ולפני 30 שנה ייסד את המכון הישראלי לדמוקרטיה שזכה בשנת 2009 בפרס ישראל על תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה. האומנות עבור שנינו היא ערך מוסף משמעותי ובאמצעותה, באופנים שכל אחד משנינו בחר, אנחנו מבקשים להניע התייחסות רעיונית, חווייתית, ציבורית רחבה אל נושא בעל השלכות קיומיות עבורנו, ובעיקר עבור הדורות הבאים.

אנחנו מודים למי שנענו לפנייתנו לתרום נרטיב קצר המתאר את נקודת מבטם על נושא המיזם שלנו. לאוצר התערוכה שלנו הוא דורון פולק, תודה מיוחדת. ניסיונו הרב סייע לכולנו לנווט את תהליך בניית התערוכה ולהביא את המיזם כולו את נקודת הסיום.

צוות היגוי העלה אותנו על מסלול ההכנות בראשית דרכינו. אנו מודים לחברים בו: פרופ' מנחם לורברבוים, איה ודורון לוריא, וציפה כרמון. תודתנו לרפי פלד, לאיריס אלחנני שפתחה עבורנו את גלריית אולם עמיעד וסייעה בהכנות האחרונות לקראת פתיחת התערוכה.

בוקר אחד, כשהקיץ סמסא מתוך חלומות טרופים, ראה את עצמו והנה נהפך במיטתו לשרץ ענקי... המטאמורפוזה – שינוי צורה ומבנה – של גריגור סמסא ביצירת המופת של קפקא "הגילגול" הינה אבן דרך אחת מתוך שורה ארוכה של מיתוסים, אגדות וסיפורים על שינויי צורה אנושית בתרבויות השונות ובמשך אלפי שנים. המיתולוגיות היווניות והרומיות, כפי שסיפרם למשל אובידיוס בספר "מטמורפוזיס", מלאות באנשים ואלים שהפכו לעצים, חיות, ציפורים, אבנים וכוכבים. גם הספרות העכשווית מלאה בגלגולי צורה, כמו סופרמן וספיידרמן, דמויות מהארי פוטר וכל סיפרות הערפדים הענפה.

ד"ר אורה סתר, מרצה באוניברסיטת תל אביב בפקולטה לניהול ובמוסדות אקדמיים נוספים, השתלמה בתחומי בודהיזם ותרבויות מזרח אסיה

אבל האם יש קיום ממשי, לא ממחוזות הפנטזיה, למטאמורפוזה אנושית שהינה פנימית, שינוי מבנה נפשי ורוחני? האם אנשים יכולים להשתנות באופן עמוק, כזה שנראה לנו שמדובר באנשים שונים בתכלית ממה שהיו לפני כן? או, בלשונו הלא תקינה והפסימית של הנביא ירמיהו – "היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו, גם אתם תוכלו להיטיב לימודי הרע". כן, אנחנו מכירים בשינויים פנימיים משמעותיים שמתחוללים כתוצאה מפגיעה מוחית או מטראומה קשה. לפעמים המטאמורפוזה היא מעין סיפוח זוחל שאינו מכוון, ואינו תמיד חיובי: כך למשל, כח משחית, אמר הלורד אקטון, וכח אבסולוטי משחית באופן אבסולוטי. אך האם אנחנו עצמנו, אם נרצה בכך, נוכל, באופן מכוון, מתוך החלטה, להשתנות באופן עמוק? להתמודד עם הגנטיקה, החינוך, החיברות, הסביבה הקרובה והשיגרה כדי לפתח אני מייטיב יותר, לעצמנו ולאחרים? מטאמורפוזה פנימית אפשרית משום שהמח שלנו הינו אלסטי ומאפשר שינויים. היא אפשרית משום שהצרוף של כוונה, אמונה ותירגול מוחי מתמיד מייצר מעין בלם לתגובות האוטומטיות שלנו ומרחיב ומחדש את רפרטואר התגובות שלנו. אם נדמיין את עצמנו כרשת שבמרכזה אמונות יסוד, וסביבן תפיסות, ערכים והתנהגויות אופייניות, הרי שככל שנאתגר את אמונות היסוד שלנו, את אותן תפיסות בסיסיות על טיבו של העולם

ועל טיבו של האדם ועל מערכת היחסים ביני לבין העולם, וככל שאלו ילוו בערכים תואמים ולמידה ותירגול של התנהגויות חדשות, שינוי מעין זה יתחולל בנו, לפעמים תוך כדי שינוי חיצוני כמו חוזרים בתשובה או יוצאים בשאלה, שמראם החיצוני, לבושם ואורח חייהם שונה לחלוטין. ואכן, אחת ההשערות למקור ההשראה של קפקא לדמותו של גריגור סמסא הוא מרדכי גיאורגו לנגר, מורהו לעברית של קפקא, בן למשפחה מתבוללת שהפך לחסיד ונודה על ידי בני משפחתו.

במקרים אחרים השינוי העמוק הינו פנימי לחלוטין. שינוי המאפשר לגבר לגלות את הצד הנשי שבו ולאישה את הפן הגברי שבה, המאפשר לנו ללמוד לגלות את החמלה והאמפתיה לעצמנו ולאחרים, להקשיב לעצמנו ולאחרים מתוך קבלה ולא מתוך שיפוט, לגלות בנו כישרונות וכישורים שלא שיערנו את קיומם, למצוא את האומץ לבטא את הקול הפנימי שלנו ולחיות את החיים הייחודיים שלנו לעומת החיים שתוכנתנו אליהם. כפי שר' נחמן מברצלוב אמר - צריך שכל איש ידע וישקול שמטבע ברייתו יחיד הוא בעולם ולעולם איש בחיים לא ידמה לו. אילו היה אי מי שווה דומה לו, אזי חפץ לא היה בקיומו שלו. כך אל נכון, כל אחד ואחד משהו חדש הוא בעולם, וטוב אם יעשה את ייחודו לשלמותו".

שינוי פנימי עמוק, מכוון ומייטיב הינו איפוא אפשרי. הוא איטי הרבה יותר מהזמן שלוקח לגולם להפוך לפרפר. הוא תובעני משום שהוא מחייב מודעות עצמית, תשומת לב מירבית, ומשמעת עצמית גבוהה. הוא דורש דיוק פנימי, אומץ והתמודדות עם דילמות לא מעטות. אבל הוא מאפשר תשובה אישית ומעשית לשאלת השאלות של הקיום האנושי - מה המשמעות של היותנו כאן.

ש

יתוף הפעולה האמנותי בין איקה אברבנאל ואריק כרמון משקף דיאלוג חברי, יצירתי ופורה, המאפיין בזמן את מערכת הזיקות וההשפעות ההדדיות שהתקיימו בין הציור והצילום כמדיה לאורך תולדות האמנות. כשראה לראשונה תצלום בסביבות 1840, הכריז הצייר הצרפתי

רב ההשפעה פול דלרוש (Paul Delaroche, 1859-1797), "מהיום הציור מת!" הסיפור נשמע מופרך, אך הוא מבטא את החרדות שאפפו את הטכנולוגיה כשזו הופיעה לראשונה באמצע המאה ה-19. בתקופה של המצאת הצילום, היה הציור (עוד מקדמת דנא) למדיום עיקרי שבעזרתו הונצח הדימוי הפיגורטיבי-ריאליסטי. בעת העתיקה הונחו מסיכות פאיום (Fayoum) שצויירו בתקופת השלטון הרומי במצרים, על גבי תכריכי המומיות. דיוקנאות אלה שצויירו על גבי לוחות עץ דקים, תיעדו באופן מדויק ומעורר השתאות את פני המת לפרטי פרטים כמחוות זיכרון ופרידה. בתקופת הרנסאנס הנציח הצייר הגרמני הנס הולביין הבן (Hans Holbein, 1543-1497), בכישרון מכחולו, את דמותן של הכלות המיועדות למלך הנרי השמיני, כדי לאפשר לו את בחינתן מראש.

בניגוד לתחזיותיו השחורות של דלרוש, התפתחה ברבות השנים, מערכת יחסים הדוקה בין ציור לצילום שבבסיסה התגבשו מהלכים של הסתמכות הדדית והשראה. הצייר הצרפתי אדגר דגא (Edgar Degas, 1834-1917), שהיה צלם חובב בעצמו, הושפע עמוקות מאפקטים צילומיים כגון: טשטוש, טונליות של גוונים, קיטוע והעמדה, אותם שילב בציוריו. נמצא בציורי הדיוקנאות שיצר דגא זיקה ישירה לתצלומי הדיוקנאות המפורסמים של פליקס נאדר (Félix Nadar, 1910-1820) ובציורי הסוסים יישם דגא את חקירות תנועתם שהתפרסמו דרך תצלומיו של אדוארד מייברידיג' (Eadweard Muybridge, 1904-1830). במקביל הושפעו אין ספור צלמים, מחלוצי המדיום ועד היום, באופן מובהק מהפרקטיקה הציורית - לא רק בחלוקה הקטגורית לז'אנרים הקלאסיים: דיוקן, נוף, טבע דומם וכו', אלא על ידי אימוץ של מתודות פעולה אקספרימנטליות,

ד"ר איה לוריא היא המנהלת והאוצרת הראשית של מוזיאון הרצליה לאמנות עכשווית, חוקרת ומרצה על אמנות עכשווית ואוצרות

בתוכן חקירה פנים מדיומלית וחתירה להפשטה - כפי שניתן לראות בתצלומיו של לאסלו מוהולי נאגי (László Moholy-Nagy, 1895-1946) ששימש כמורה מוביל בבאוהאוס, במחצית הראשונה של המאה העשרים. הפרויקט הנוכחי מביא את נושא יחסי הציור-צילום לקדמת הבמה מתוך הפגשתם של צמדים בתערוכה: ציור מזה ותצלום מזה, באופן המעמיד במרכז את תהליכי המטאמורפוזה שעובר הדימוי תחת ידו של כל אחד מהם. כך תצלומי התקריב של דיונת חול או תצורות של שכבות גיאולוגיות נדירות שנחקקו בסלע אצל כרמון משתחררים מקונקרטיות לכדי מרחב קלידוסקופי ומרצד של תנועה דינאמית בציוריו של אברבנאל. בתצלום קצהו של סלע שטוח ונישא ממלאים יחסי אור-צל מקום מרכזי בתצלום של כרמון כשתחת מכחולו של אברבנאל עובר אותו הנושא טיפול של פירוק והרכבה, המגלה בתוכו אסתטיקה צבעונית חדשה ואינטנסיבית של טקסטורות, צורות ומפלי מרקמים. כל אחד מהיוצרים רותם בתורו את איכויותיו המובחנות של המדיום בו בחר לפעול, מזקק שפה משלו ומדגיש מעל לכל את הבסיס המשותף לרוח היצירה דרך תהליכי התבוננות וקליטה של העין האנושית ותגובת פעולתה של היד.

Composition on Ice
Antarctica
Feb. 2014

קומפוזיציה בקרח ▶
אנטארקטיקה
ינואר 2014

ה

טרנספורמציה במרחבי נופיה של המדיה בעידן החדש הפכו להיות אחד הגורמים לקיטוב המעמיק בקולקטיבים דמוקרטיים. חלפו הימים בהם המרחבים הציבוריים ניזונו ממידע מתקשורת א־מפלגתית מקצועית. מקורות החדשות מתפצלים בין חדשות של טלוויזיות בכבלים,

תוכניות דיבור ברדיו, ורשתות חברתיות ופייסבוק וטוויטר במיוחד. הסכנה לאורך זמן הנשקפת לדמוקרטיה נובעת מאי־היכולת הגוברת של האזרחים להתמודד עם מצבים מורכבים. יחד עם הכרסום במקורות מידע אמינים גם הסבלנות ותשומת הלב של האזרחים נמחקה. כדי לתפוס את תשומת הלב פיתחו מהנדסי הרשתות אלגוריתמים מעוררים על ידי הפצץ סנסציות ומסרים אמוציונאליים גם עם הללו לא אמינים או מועברים באמצעות בוטים. התופעה של ויראליות של מידע העלתה את הערך המסחרי של רשתות וכדאיות כלכלית החליפה את ערך האמינות בהפצת מידע. יתר על כן, פותחו שיטות של הפצת מידע המותאמים בצורה ממוקדת לקהלים ספציפיים. לחדשות לא־נוחות עבור ציבורים מסוימים הודבקו תוויות של קונספירציה והנמקות אחרות המגבירות את העוינות והשנאה המפלגת. רשתות חברתיות לסוגיהן צוברות כמויות אדירות של מידע המאפשרות לממשלות, לחברות, לקמפיינים ולעבריינים לפתח "מיקרו התמקדות" בסוגים שונים של ציבורי בוחרים.

פרופ' לארי דיאמונד,
עמית בכיר במכון הובר,
עמית בכיר דמוקרטיה
גלובלית, אוניברסיטת
סטנפורד

The Undigested Bush
Jerusalem Mountains
Aug. 2021

הסנה שלא עוכל
הרי ירושלים, ישראל
אוגוסט 2021

שפה נתפסה בתור המכשיר האנושי הבסיסי ביותר של המין האנושי בנקודות מסוימות לאורך ההיסטוריה. כאשר היבטים טכנולוגיים מסוימים קידמו או הזיקו לשימוש האנושי בשפה, התחוללו שינויים מרחיקי לכת בסדר העולמי המטביעה חותם על הפסיכולוגיה האנושית,

ה

על פתולוגיות חברתיות, על עוצמת משטרים אוטוקרטיים ועל משילות דמוקרטית. במציאות שלימינו אלה מתהווה "מהפכת השפה" המונעת על ידי התפרצות של טכנולוגיות אלקטרוניות של תקשורת אשר בד בבד עם קידומה של פרודוקטיביות, היא מחוללת כאוס חברתי ופוליטי. לא ניתן להבין או לנהל בהצלחה תופעה זו בלא מודעות לכך שהעידן המודרני עצמו הוגדר ועוצב על ידי המתח שבין 'מחשבה' לבין 'דברים' במאבק על השליטה בשפות של התקשורת. המהפכה האלקטרונית בתקשורת מאתגרת, אפילו מאיימת עתה על התנהגות אחראית של משילות.

פרופ' צ'רלי היל ז"ל, אוניברסיטת ייל, בעבר ראש לשכת מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ויועץ מיוחד למזכ"ל האו"ם בוטרנס בוטרנס ראלי

רנספורמציות של יצירה תרבותית – ציור, צילום או טקסט ספרותי או מדעי – מעלות תמיד את השאלה על אודות היחס בין יצירה כדבר מוגמר לבין יצירה כחלק מתהליך מתמשך. טרנספורמציות מרמזות על היחס בין סמכות היוצר לקהל הצופים או הקוראים שלו ומעידות

על מתחים בין תחומי תרבות שונים. ובמילים אחרות, טרנספורמציות הן מקור להבנת האופן בו נולדת יצירה מתוך ההקשר התרבותי שלה – הדרך בה התעצבה בתוך דינמיקה שקובעת את מעמדה ואת הנרטיב על אודותיה. שכן, יצירה היא מערכת המחברת אנשים, פרקטיקות ומכשירים עם ייצוגים של דברים, רעיונות ותהליכים. חיבור כזה מתבטא בצילום, בדיבור על אודותיו או בהתנהגות שהיא פעולה על החומר, על הרעיונות או על השפה. מסיבות אלה אנו מציעים לקרוא את הטרנספורמציות שעוברים הצילומים שלפניכם בשם "צילום בנדידה", תוך דגש על האופי הדינמי של היצירה, ועל היחסים בין מרכיביה או המשתנים כל העת.

ט

פרופ' רבקה פלדחי היא פרופסור אמריטה במכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות ע"ש כהן באוניברסיטת תל אביב

Fire
Jerusalem Mountains
Aug. 2021

שריפה ▶
הרי ירושלים, ישראל
אוגוסט 2021

בעידן שבו מכונות מבצעות יותר ויותר משימות שרק בני אנוש היו מסוגלים לבצען, מה יבנה את זהותנו כבני אדם? הבינה המלאכותית תתפשט מעבר למציאות שהיכרנו. היא תשנה את אופני התקשורת, דרכי החברה החברתית, והמידע שהכרנו. היא תחולל טרנספורמציה בדוקטרינות ובאסטרטגיות שפיתחנו והשתמשנו. כאשר כבר לא נחקור ונעצב את המציאות בעצמינו, כאשר נראה בבינה המלאכותית את מי שמנחה את תפיסותינו ומחשבותינו, כיצד נראה את עצמינו ואת תפקידנו בעולם? איך נפשר בין הבינה המלאכותית לבין מושגים כמו אוטונומיה אנושית וכבוד אנושי? עם עליית הבינה המלאכותית ההגדרות של תפקידי האנושות, השאיפות האנושיות ומיצוי הטבע האנושי ישתנו. אילו איכויות אנושיות עידן זה יקדש? תפקיד התבונה האנושית עומד בפני שינוי.

ה

הנרי קיסינג'ר, אריק
שמידט (מייסד גוגל)
דיוויד האטנלוכר
(היסטוריון), מתוך
The Age of AI and our
Human Future

מטאמורפוזה כתופעה בטבע, מתרחשת כאשר בעלי חיים משנים באופן מהותי את תצורתיהם. תהליך טבעי אחר, שהוא בעל משמעות לחיים, מתרחש כאבולוציה. ואולם, בעוד שהאבולוציה היא איטית ונמתחת על פני דורות רבים, המטאמורפוזה היא פתאומית ומתחוללת במהלך

ה

של דור אחד, ומאפשרת דילוג על פני שלבי חיים שונים. ההתפתחות האנושית התרחשה כאבולוציה במהלך אלפי שנים: המעברים מתקופת האבן לעידן הברונזה וממנו אל עידן הברזל נמשכו לאורך מיליוני שנים, ואולם כל מעבר היה מהיר יותר מקודמו. ההתקדמות בתנאי חיי האנושות, נסיבות סביבותיה, ואורחות חייה התארכו מעבר לחיי שנות דור.

ואולם במהלך מאה השנים האחרונות, השנויים המתחוללים בנסיבות הסביבה שלנו, המעבר מעידן הקיטור אל עידן הסיליקון ואל עידן המידע ובקרב אל עידן החלקיקים (קוונטום), הם מעברים המתרחשים מהר יותר מאורך חיי האדם היחיד. האם מדובר עדיין באבולוציה? היתכן שההתקדמות המדעית והטכנולוגית המהווים את סימני ההיכר של האנושות המודרנית חוללו את העתקת האבולוציה אל מטאמורפוזה? הופעת הבינה המלאכותית, האנדרואידים, השקת מכונות המוח ועוד מייצגים, ככל הנראה, רגע קריטי בהיסטוריה כאשר המטאמורפוזה של האנושות הופכת להיות שוות ערך לתהליכי השינוי המהירים המתחוללים בקרב פרפרים, דבורים, צרעות ועוד.

ואפשר ש[המטאמורפוזה] זוהי החלופה היחידה המאפשרת לאנושות להתקדם: משך ההתפתחות האנושית נחקק על ידי תוחלת חיינו. יכולותינו להסתגל לשינויים המהירים סביבנו הינה מוגבלת על ידי בנק הגנים בהם התברכנו בלידתנו. המטאמורפוזה האנושית עשויה להיות הסיכוי הטוב ביותר שלנו לשרוד בעתיד.

פרופ' דניאל זייפמן,
נשיא לשעבר, מכון וייצמן
למדע, יו"ר הוועד האקדמי
של קרן המדע הישראלית

א

חת מנפלאות הטבע היא הטרנספורמציה שתחילתה בתא ביצית המופרה ע"י תא זרע, וסופה בעובר השלם ובילוד החי. ככל שהדבר נוגע ליצירת אדם תבוני, פלא הטרנספורמציה הזו עולה על כל דמיון. גוף הידע לגבי המנגנונים הביולוגיים, הגנטיים והאפיגנטיים, המעורבים בתהליך, הולך ומתעצם, ועדיין איננו מבינים את אפס קצהו. מהו האופן שבו צבר תאים בעלי מטען גנטי זהה, הנוצרים בעקבות חלוקת התא הראשוני, מתחיל בהתמיינות לתאים ממגוון סוגים שיבנו רקמות ואברים שונים בתכלית בצורתם, במבנה ובתפקוד שלהם? מהו האופן בו נוצרים חיבורים ויחסי גומלין בין תאים ונקבעים המיקום והאוריינטציה המרחבית של אברים? ואולי המופלא מכל, מהו האופן בו מתהווה המח האנושי ונוצרות היכולות שלו להפעיל בצורה הרמונית את כל מערכות הגוף המכניות, המטבוליות, ההורמונליות, הקוגניטיביות והאמוציונליות. לא מעט תובנות על התהליך התקין של הטרנספורמציה האדירה הזו התקבלו מעולם המדע, ועדיין רב הנסתר על הגלוי הן לגבי התהליך התקין והן לגבי שיבושים במהלכו. הטרנספורמציה הדרמתית עצמה מתועדת היטב, ובעזרת טכנולוגיות דימות חדשניות ניתן היום לעקוב אחריה בזמן אמת, בתלת מימד ולהשתאות על עוצמת התופעה ונפלאותיה.

ומנגד, הטכנולוגיות הביולוגיות פורצות הדרך של שני העשורים האחרונים מאפשרות היום מעין טרנספורמציה הפוכה. ניתן היום להחזיר תא עור אנושי, בעל תכונות ותיפקודים מסוימים שנקבעו עוד במהלך ההתמיינות העוברית, למצב הקדום של תא עוברי מולטיפוטנטי - בעל פוטנציאל להפוך לכל סוג אחר של תא - ולקבל תרבית של תאי עצב, תאי שריר ואפילו תאי שריר לב שמראים פעילות חשמלית של קוצב לב. הפוטנציאל של הטרנספורמציה "ההפוכה" הוא אין סופי. זו תחילת הדרך הארוכה ליצירת רקמות ואברים מלאכותיים לטובת חולים הזקוקים

פרופ' רבקה כרמי, היא גנטיקאית ורופאת ילדים ישראלית, פרופסור לרפואה ולגנטיקה. עד סוף 2018 כיהנה כנשיאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

להשתלת אברים או החלפה או חיזוק של רקמות פגועות ומנוונות. מעבדות מחקר וסטארטאפים בתחום הביולוגיה הסינטטית, הדפסות ביולוגיות הנדסת ושיחזור רקמות, שוקדים היום בכל רחבי העולם על פיתוח טכנולוגיות המחקות את היצירה הטבעית של רקמות ואיברים בתהליך הטרנספורמציה העוברית.

מסתבר שלא קל לחקות את הטבע המורכב והמתוחכם מעבר לכל דמיון, אבל גם שהיכולות האנושיות ה"טבעיות" מסוגלות להישגים טרנספורמטיביים דימיוניים לא פחות.

Turbulent Tranquility
Torres del Paine, Chile
Jan. 2009

שלווה טוערת ▶
טורס דל פינה, צ'ילה
ינואר 2009

אם זחל יכול להפוך לפרפר,
גם אנחנו מסוגלים לעבור מטאמורפוזה

נטע אחיטוב

ב

שנת 1883 השלים ברהמס את הסימפוזיה השלישית שלו ושלח כמתנה את הפרטיטורה לחברתו הטובה, קלרה שומאן. לאחר שעיינה בה וניגנה אותה בביתה, כתבה לו שומאן את המכתב הבא: "ביליתי שעות מאושרות כל כך עם יצירתך הנפלאה. למן ההתחלה ועד לסיום אופף קיסמם המסתורי של החורש והיער את המאזינים. אני רואה בעיני רוחי לב יער, אני שומעת את הפלג המפכה ואת זמזום החרקים. הלמות הלב שוככות לקראת הזדכות הטבע. יפי הטבע הזה כה רב, עד כי המילים נעתקות מפיי".

נטע אחיטוב היא עיתונאית ישראלית מומחית בענייני סביבה, כחבת מגזין בעיתון "הארץ"

כשקוראים את המילים הפיוטיות האלה של שומאן (במיוחד אם ברקע מתנגנת הסימפוזיה הנשגבת של ברהמס), נגלית עוד השלכה עצובה של ההרס שאנחנו גורמים לטבע. אנחנו לא רק מאבדים את הטבע, אלא גם נפרדים ממקור של השראה. כמה יצירות – מכל הז'אנרים התרבותיים שאפשר להעלות על הדעת – נכתבו בהשראת הטבע. כמה שירים עוסקים בציפורים, כמה ציורים מתארים נופים פראיים, כמה ספרים מפליגים על גבי גלים ואוקיאנוסים, כמה רעיונות פילוסופים נהגו במהלך שיטוט בחורשה, כמה רומנים של התבגרות, התפכחות וחניכה נכתבו כווריאציה על תהליכי המטאמורפוזה המתרחשים תדיר בטבע. אינספור. למזלנו, היצירות שכבר חוברו יישארו עמנו, אבל מה באשר ליצירות חדשות? איך תיראה תרבות כשמסביב אין טבע? איך תיכתב סימפוזיה גדולה בלי לשמוע רשרוש עלים? איך תיכתב מטפורה ספרותית ללא שלכת? איך ינוסחו משלים בלי חיות וגלגולי החיים המרהיבים שלהן? המחשבה הזאת על תרבות אנושית נטולת טבע כל כך מדכאת ומעציבה, שהיא מיד מעוררת ייאוש ומרפה ידיים. אבל מה שהטבע זקוק מאיתנו, בני האנוש, כרגע הוא בדיוק ההיפך מייאוש – עלינו להיאבק על כל פיסת טבע שעוד נותרה וגם להתאמץ ולהשיב את מה שאבד. במצב העניינים

הנוכחי כל פיסה של אדמה טרייה, פרח פורח או מעיין מפכה הוא עולם ומלואו. נכון שלא נצליח להציל הכל, אבל כל דבר הוא עדיף מכלום. וכאן שוב מגיעה "ההשראה" - מתברר שהטבע ברוב נדיבותו מעניק אותה לא רק בעבור היצירה, אלא גם בשביל המאבק למענו. עיקרי האסון של הרס הטבע מוכרים לרבים, אבל לא כולם יודעים שלצד הקטסטרופה, מתקיימים גם הרבה דברים טובים. התנועה הסביבתית היא אוסף מרשים של אנשים אמיצים ומעוררי השראה, שנכונים להיאבק גם בכוחות החזקים בעולם - ממשלות ותאגידיים עוצמתיים. זאת תנועה רב גילאית, רב תרבותית, רב לאומית. כולם מוזמנים להצטרף אליה. גם אתם. והכי משמעותי: זאת תנועה יצירתית, שסומכת על הדברים הנעלים ביותר ברוח האנושית - אמפתיה, חמלה, מוסר, טוב לב, יזמות, שיתוף פעולה, שאיפה למשילות טובה יותר, לכלכלה שוויונית יותר, לערים נעימות יותר ולקהילות בריאות יותר.

זאת ודאי לא נאיביות לחשוב שאפשר לשנות את העולם, את המציאות ואת עצמנו. גם האפשרות שזחל יהפוך לגולם ואז יבקע ממנו כפרפר נהדר נדמית דמיונית, לא ריאלית, מוגזמת אפילו. אבל עובדה, זה קורה וזה יפיפה עד שהמילים נעתקות מפינו. עלינו לעשות הכל כדי שהתהליך הזה ימשיך להתקיים ופרפרים ימשיכו לרפרף בכנפיהם לנצח.

Water Fall
Yosemite Park, California
Feb. 2008

מפל ►
פארק יוסמיטי, קליפורניה
פברואר 2008

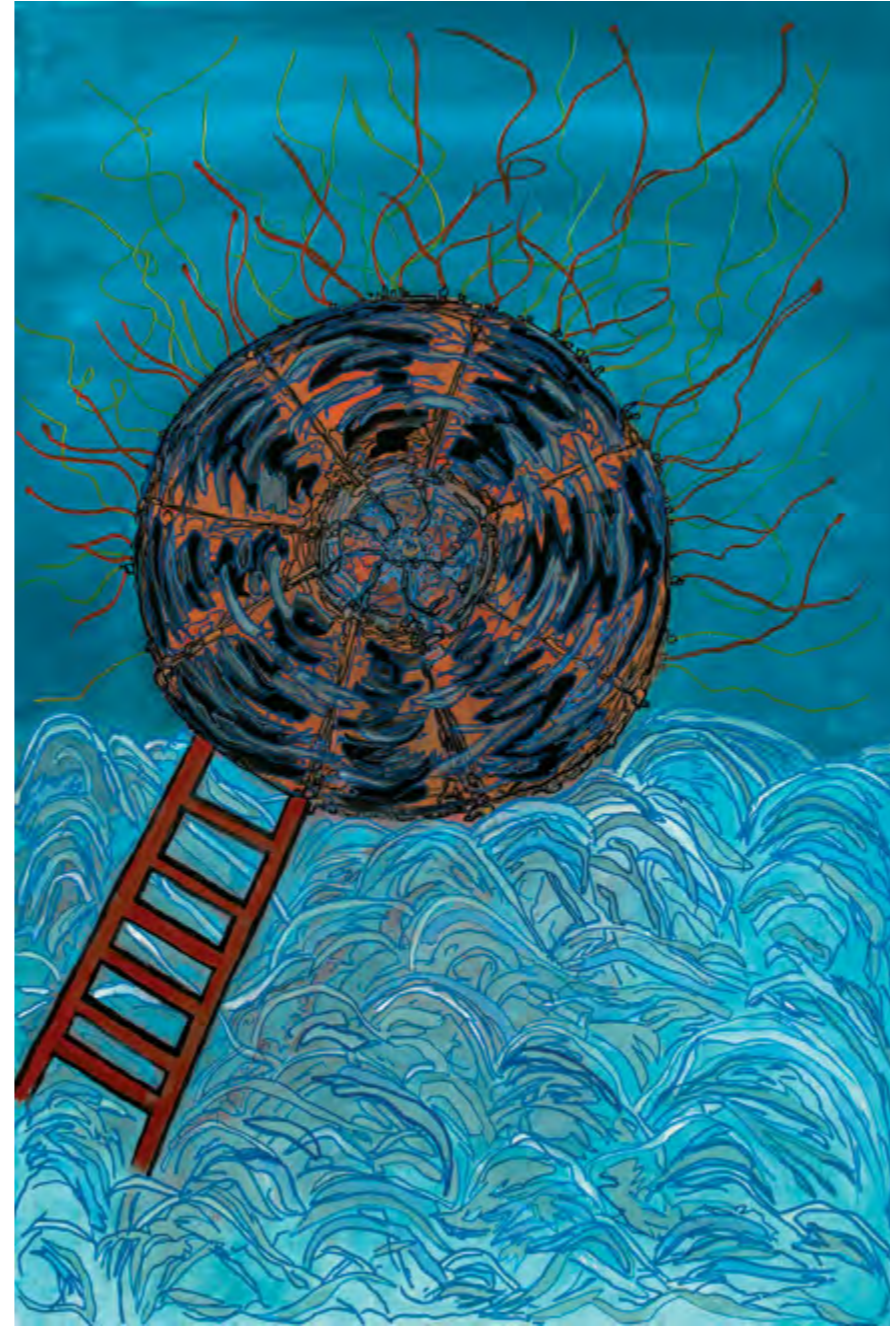
ב

עולם הסובב אותנו, הדבר היחיד הקבוע הוא השינוי. עובדה זו מתבלטת על צירי הזמן של חיי אנוש ושל ההיסטוריה האנושית. ברם, מנקודת המבט של ציר הזמן בחלל, בדומה להיסטוריה/לתולדותיו של הכוכב שלנו השינוי הופך להיות הכרה מופשטת. הקושי בהבנת

השינוי על ציר הזמן הגיאולוגי הוא מקור הסיבה לכך שמדענים מצויים בתהייה לגבי שינויים אבולוציוניים, ובקרב מנהיגי ציבור יש המטילים ספק בהתפתחות אבולוציונית בתור שכזו. קשה לדמות שרוב העצמים נעדרי החיות בעולם הם תוצרי חיים שהיו/חלפו – החמצן באטמוספירה שהיה המקור לעליית החיוניות של בעלי החיים, הררי סלעי הגיר שהתהוו מהשלד של יצורי מים זעירים, וכיום השינוי באקלים של כדור הארץ עצמו. מה שהיה גוש סלע דומם ושומם עבר מטאמורפוזה אל עולם שוקק חיים, עולם שעוצב על ידי החיים עצמם. מטאמורפוזה זו התרחשה במהלך עידן גיאולוגי.

בעולם שאיננו רואים, עולם שמחוץ לנראות שלנו, מתקיימות ישויות קבועות שאינן בנות שינוי. הישויות הקבועות הללו מהוות את חוקי הפיסיקה השולטים ביקום, כולל במערכות הכימיות של החיים עצמם. ישנן גם הישויות הקבועות בעולם החיים, והם המרכיבים המשותפים לכל הדברים החיים. הללו כוללים את סוכני התורשה ואת הכוח החיוני השוכן בזרזים המולקולריים האחראים על הפקת אנרגיה מחומרים מזינים ועל הרכבת אבני הבניין של החיים.

פרופ' רוג'ר קורנברג
חתן פרס נובל
בכימיה, 2006

ה

אסוציאציה הראשונה שעולה עם המילה 'מטמורפוזיס' היא מאובידיוס, המשורר הרומי מתקופת אוגוסטוס קיסר. היצירה האפית פורסת את יריעת הזמן מבריאת העולם ועד הכרזתו של יוליוס קיסר כאל. עיקרה עולם המיתולוגיה היוונית והרומית על פנתיאון הדמויות שלהן, בסיפור רווי יצרים, אלימות וסבל. קונפליקטים שבשיאם, דמויות (בדרך כלל נשיות) עוברות מטאמורפוזה: לעץ דפנה, לזמיר, לאוסף קנים שעושים ממנו חליל. המסר העיקרי העולה מהיצירה הוא שהמרכיב המרכזי בהיסטוריה הוא השתנות שאיננה נגמרת לעולם, מטאמורפוזה נצחית. ושהמאמץ להכניס סדר אל הכאוס, סופו להיכשל. מוטיב שני, סמוי משהו, מתריע בפני הכניעה ליצר ומשאיר את קורבנותיו שוב ושוב לא מסופקים. מהסיבה הזאת זכה אובידיוס להתענינות רחבה של הנצרות האירופית בימי הביניים, שתורגמה לאינסוף עבודות אמנות.

בעולם הספרות ה'מטאמורפוזיס' השני הוא של קפקא. אלגוריה אבסורדית על השרירות, הניכור והשבירות של בסיס התפיסה העצמית בעולם המודרני. גיבורו עובר מטאמורפוזה לחרק ענקי. ראשו עובד כראש אנושי וגוף החרק כובל אותו ומעצב את תפיסת האחרים לגביו ותפיסתו את עצמו. הסבל וההשפלה שלו מול עצמו, משפחתו, חבריו לעבודה והחברה מתקדמים למבוי סתום שנפתר במותו.

בחירתו של קפקא במטאמורפוזה דווקא לחרק גדול, מהדהדת עם המובן של המושג בביולוגיה. שם הוא מתיחס להתפתחותם של מיני חרקים, בעיקר פרפרים שבשלב מסויים הופכים מזחל לגולם ומשם לפרפר בוגר.

המטאמורפוזה היא לא רק מטפורה קולעת להיסטוריה האנושית ולטבע האדם כפי שהבחין עוד אובידיוס, אלא גם לחיי היחיד כפשוטם, כמסע חד כיווני וחד פעמי שהשתנות הרצופה, וההסתגלות אליה הם עיקר מהותו. ושהסקרנות שאינה יודעת שובע, למי שנתברכו בה, היא הממלאת את המסע - תוכן.

רא"ל (מיל) אהוד ברק, ראש הממשלה לשעבר

אבל אנחנו עוסקים כאן בעולם הציור. פה אנחנו מכירים שלושה יוצרים: דאלי וה' מטאמורפוזזה של נרקיסוס' מ-1937. יצירה סוריאליסטית עתירת פרשנויות פסיכולוגיות על בסיס סוף הסיפור של אובידיוס. נרקיסוס הגווע ודמותו המשתקפת במים. ולצידן השתקפות של אותן צורות בכעין פסל של יד המתרוממת מן האדמה ועל אצבעותיה ביצה סדוקה (דמוית ראשו של נרקיסוס), שממנה פורח נרקיס אמיתי.

השני הוא מירו, ב'7-1936 בסדרת הקולאזים 'מטמורפוזיס', בסגנונו המיוחד, המתמודדים עם תחושותיו לגבי הכאוס המבעבע בספרד של מלחמת האזרחים.

והשלישי, מ. ק. אשר היוצר ההולנדי שיצר ב'40-1939 שלושה 'פסים' של תחריטי עץ הגדול שבהם 7 מטר אורך, של צורות, חיות, ונופים, המשתלבים זה בזה כאריחים, ומשתנים בהדרגה לצורה אחרת.

כאן היום, אנחנו עם נסיון נוסף של איקה אברבנאל ושל אריק כרמון להתמודד עם ה' מטאמורפוזזה'. הביטו, תחשבו רגע, הביטו שוב – ותיהנו.

ש

אלתי את chatGPT (אפליקציית AI שמטלטלת את העולם מאז שהופיעה ב־1.12.22), האם בינה מלאכותית נחשבת ל-”מטאמורפוזה” – זו התשובה שקיבלתי:

”...ההתפתחות והשימוש בבינה המלאכותית יכולה

להיראות כחלק מתהליך רחב של שינוי טכנולוגי וחברתי

ההופך את העולם באופנים רבים. בידינו כחברה לקבוע עד כמה נרצה להשתמש בכלים וטכנולוגיות אלה ולעצב את כיווני הטרנספורמציה.

כן, זה תלוי בנו, אבל בפעם הראשונה בהיסטוריה מוצדק וצריך לשאול האם יישאר משהו לנו, לבני אדם, לאנושיותנו, או שמא ”המכונה” תעשה הכול טוב יותר, מהר יותר, זול יותר. לאפליקציה הנ”ל יש גם יכולת להשיב בצורה סרקסטית, קרי, אפילו הומור מחודד כבר נלקח מאתנו, וגם היכולת לחבר שירה, ואף להתייחס לרגשות. האם הנחש הלך רחוק מדי והעניק מפרי ”עץ הדעת” גם למכונה, ומאותו רגע כבר אין לנו שליטה על השלכות?

הקפיצה הטכנולוגית הזאת מתרחשת בו בזמן שהעולם חווה טלטלה גיו־פוליטית עצומה בדמות העימות המחריף בין ארה”ב לסין, אשר מסיג אותנו למלחמה קרה מחודשת ול”דה-גלובליזציה” הרת אסון. יתרה מזאת, במדינות רבות הדמוקרטיה הליברלית נמצאת תחת מתקפה רב-חזיתית, כלכלת השוק אכזבה קשות בכך שבמקום ”חלחול הצמיחה” קיבלנו אי שוויון חסר תקדים, והאימון בקדמה, בהגיון ובמדע כעמודי התווך של הציוויליזציה המערבית נשחק ואף קורס לנגד עינינו.

המטאמורפוזה שטרם ראינו, זו שיכולה אולי להושיע, חייבת להיות מטאמורפוזה רעיונית, ערכית, תפיסתית. במאה ה־20 נקברו האידאולוגיות כולן, במאה ה־21 עלינו להגות את האידאה החדשה, שלא מתכחשת לנפלאות הבינה המלאכותית, אך גם לא מוותרת על אנושיותנו. אשרינו כי עדיין מפעמת בנו התקווה.

פרופ' מנואל טרכטנברג, ראש המכון למחקרי ביטחון לאומי, שימש פרופ' לכלכלה באוניברסיטת תל אביב, יושב ראש הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, ועמד בראש ועדת טרכטנברג שמונתה בעקבות מחאת קיץ 2011

Crowd המון ▶
Antarctica אנטארקטיקה
Feb. 2014 פברואר 2014

מטאמורפוזה מתארת היווצרות שונה מהמקור או יצירה שונה מהמקור. וההבדל המעניין בין שני סוגי המטאמורפוזה הוא התערבותו המכוונת של יוצר - אדם - ביצירה בניגוד לתהליך שינוי שאינו דורש התערבות בהיווצרות.

מ

מטאמורפוזה כהיווצרות היא למשל הפיכתו של עובר לתינוק, הפיכתו של תינוק לבוגר או הפיכתו של ראשן לצפרדע. מטאמורפוזה כיצירה היא מעין השאלת רעיון או עיקרון משדה אחד או מצב אחד וניצולו בדרך אחרת בשדה אחר.

בניגוד להמצאה טהורה שמקורה במוחו הקודח של ממציא, כמו למשל תורת היחסות של איינשטיין או הסימפוזיה התשיעית של בטהובן, מרבית ההמצאות הטכנולוגיות שמקדמות את האנושות הן מטהמורפוזות, או השאלות של עקרונות ורעיונות משדה או מצב אחד לשדה אחר.

מרבית הפטנטים שמתעדים "המצאה" שימושית הם מסוג המטאמורפוזה הזו ושאלת הערך ההמצאתי של פטנט נוגעת ליחודיות של ההשאלה שהפטנט מציע. אם ההשאלה ברורה מאליה ואנשים ללא כושר המצאתי יעשו את ההשאלה הזו באופן טבעי לא יתקבל פטנט בשל "חוסר ערך המצאתי". החל מההמצאות העתיקות ביותר מלפני היות הפטנט כמו המצאת הגלגל שסביר שממציאו ראה עצמים עגולים בטבע שמאפשרים תנועה קווית חלקה, כמו צמח עכובית הגלגל מתגלגל ברוח והשאלה לרכיב שיאפשר תנועה של כלי רכב, ועד המצאות בנות זמננו, כמו הסטנט - תומכן שתומך בדפנות העורק כדי למנוע הצרות או קריסתו שהוא השאלה (כדברי הממציא של הסטנט הראשון) ממבני תמיכה במנהרות של מכרות, ההמצאות הן בעיקרן מטאמורפוזה.

קל לי לתאר תהליך כזה לגבי שתל רפואי שהפטנט המגן עליו כמו גם פיתוחו הוא מטאמורפוזה כזו:

מזה כ-10 שנים קיימים בעולם התקנים ותהליכים להחלפת המסתם בלב במסתם מלאכותי דרך צינתור במקום בניתוח ארוך מסובך יקר

ד"ר קובי ריכטר הוא איש עסקים, תעשיין, יזם ופוליטיקאי ישראלי ויו"ר תנועת "דרכנו" לשעבר. ריכטר הוא טייס קרב לשעבר בחיל האוויר הישראלי

ומסוכן לחולה. בעיה קשה עם התקנים אלה נובעת מכך שההתקן בעת פריסתו בלב גדול פי 5 עד 10 מקוטרו של עורק המפשעה שדרכו יש להחדירו לגוף, וגם עם הצימצום המרבי האפשרי הצנרת המכיל את ההתקן גדול מדי כדי להיכנס בעורק לגבי חלק גדול מהאוכלוסייה. לפני כ־15 שנים, עת הבעיה הזו היתה ברורה וקריטית בעיני, נתקעתי בפקק תנועה אחרי 10 סמי־טריילרים שהביאו חלקים לבניית טורבינה מספר 2 לתחנת הכח בחדרה. חלקים להרכבת הטורבינה בתחנה, משום שהטורבינה המורכבת גדולה מדי כדי לעבור בעורקי התחבורה! עלה במוחי הרעיון להחדיר התקן בחלקים ולהרכיב את המסתם במקום התקנתו בלב. הפטנט והפיתוח במשך 15 שנים הוא מטאמורפוזה. יצירת אומנות כמו יצירה טכנולוגית יכולה להיות מטאמורפוזה כמו בתהליך שלפנינו שבו עינו של האמן מחלצת ריצודי אור או מבנים אחרים בצילום ומביאה אותם ככתמי צבע או מבנים צבעוניים חדשים המדגישים את אותם מרכיבים שעין האומן מצאה כמעניינים או מרהיבים בצילום. בכך פותח לנו האומן צוהר אל רזי הצילום כמו גם אל רזי נפשו שביצעה את המטאמורפוזה. על שניהם תודתי למצלם וליוצר המטאמורפוזה. עולה במוחי גם ההקבלה לציורו של סלבאדור דאלי - המטאמורפוזה של נרקיסוס, ציור שאינו מטאמורפוזה אלא מתאר מטאמורפוזה מיתית של הפיכת נרקיסוס לנרקיס.

ה

הזיכרון הראשון שלי למטאמורפוזת – גלגול – הוא צפייה במשך שעות ארוכות בראשני הצפרדעים ששחו בשלולית הענקית ליד ביתנו. אני זוכר היטב את ההתרגשות שאחזה בי כאשר הבחנתי כי לדגיגים לכאורה צמחו גפיים. הדבר השתלב באורח טבעי עם סיפורו של האנס כריסטיאן

אנדרסן על אודות "הברווזון המכוער", בו היה מסר אופטימי ברור. יכולתה של ישות קיימת לשנות את צורתה ולהפוך למשהו אחר, מוכרת במדעי החיים מן העת הקדומה; אולם מסתבר שהיכולת הזו ומשמעויותיה האפשריות מרתקת את בני האדם וכך תמצא אותה גם בתחומים אחרים ושונים – ספרות, פילוסופיה, מוסיקה ושירה. כך, בספר השביעי של ה"מטאמורפוזות", שנכתב בתחילת המאה הראשונה לספירה, מספר המשורר אובידיוס על אייקוס, מלך האי אייגינה, שאוכלוסייתה נספתה במגיפה. כמענה לתפילתו, חידש האל יופיטר את האוכלוסייה בהפכו נמלים לבני אדם.

ספר שמאד ריגש אותי בילדותי היה "צ'ונדולינו" של ואמבא בו מסופר על ילד שהפך לנמלה ומתוך סיפורו לומד הקורא על חיי הנמלים. כאן, להבנתי, רומז לנו המספר כי קיימת האפשרות כי תהליך המטמורפוזת הינו הפיך.

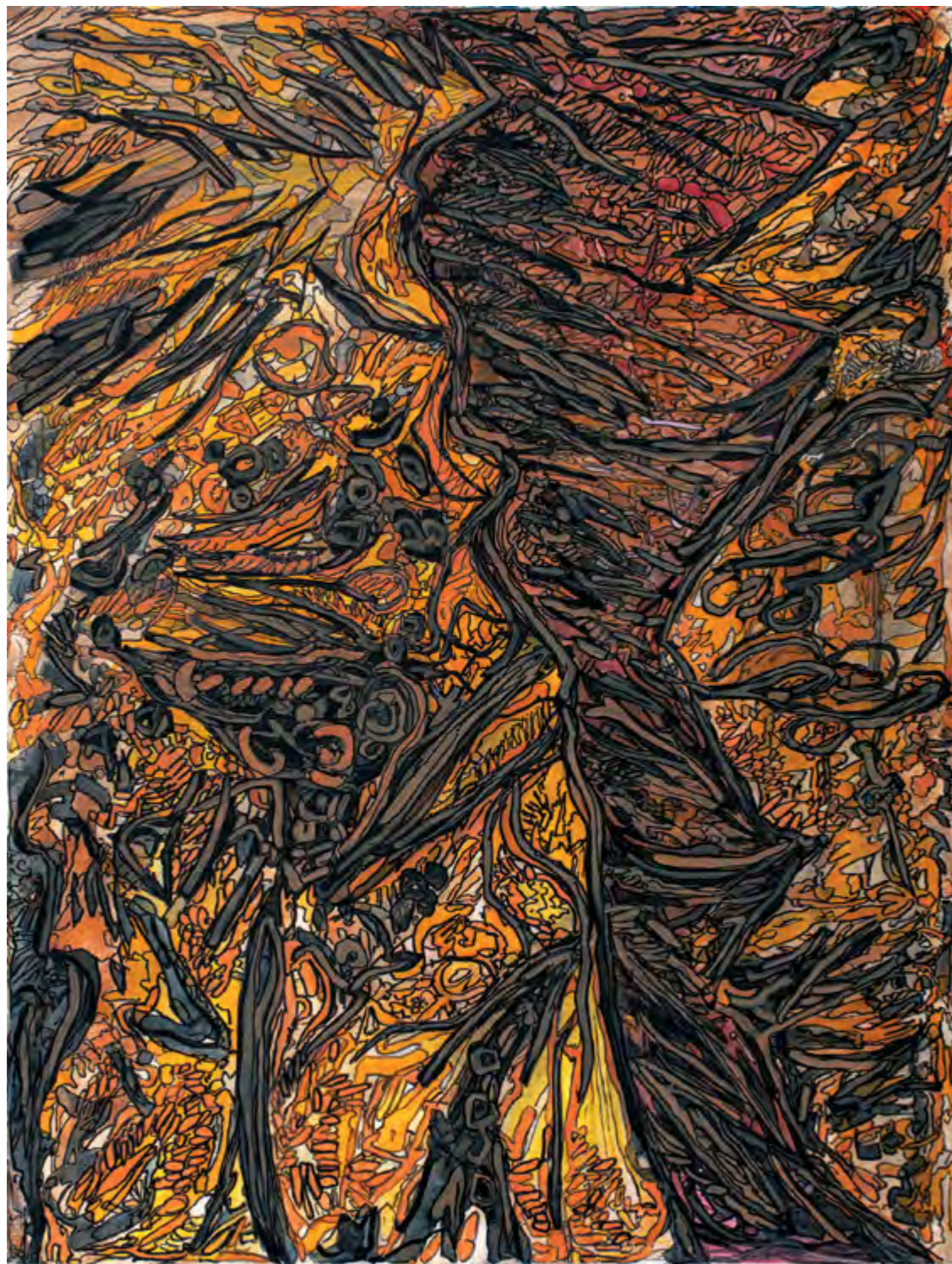
העיסוק ב"מטאמורפוזת" העשויה להיות דו־כיוונית מגיע, לדעתי, לאחד משיאיו בסיפורו של רוברט לואיס סטיבנסון "ד"ר גיקיל ומיסטר הייד". סיפור זה מגיע לסופו הטראגי עם אובדן האפשרות להפוך את כיוון הגלגול שנהיה דינמי.

למה כל זה מעסיק אותי? לתחושתנו עומדים בפני מהפכה בעולם הרפואה: משתלטות עליו טכנולוגיות מתקדמות שעיקרן אבחון מדויק יותר המקדם טיפולים מותאמים אישית, כמובן לטובת המטופלים. לכאורה העיסוק העתידי ברפואה הוא לא פחות מגלגול של המקצוע. האם כאשר אני מניח שהרפואה משנה את פניה מדובר בשינוי מהותי? קיים בלבי חשש שהמהפכה הזאת תשכיח, לפחות בחלקה, את הערכים

ד"ר ערן דולב, תא"ל במילואים, היה קצין רפואה ראשי בצה"ל, 1983-1979

ההומניים שהיוו ועדיין מהווים חלק נכבד מהעיסוק ברפואה: תקשורת נאותה, אנושיות, חמלה ועוד. אם אכן קיים בסיס לחשש כזה כלום ניתן לעשות משהו, עתה, על מנת שהדבר לא יתרחש?
אני עדיין שואל, כפי ששאלתי לפני כמעט שמונים שנה בשינוי מסוים: כאשר הראשן מתגלגל לצפרדע, האם ניתן לשמר את אופיו הראשוני מבלי לעכב את הגלגול עצמו? אני מקווה שיש טעם בשאלה.

A Dune in Light & Shadow
Southern Namibia Desert
Mar. 2015

דיונה באור וצל ▶
מדבריות דרום נמיביה
מרץ 2015

ציונים
ביוגרפיים

אריק כרמון הוא מייסד המכון הישראלי לדמוקרטיה בירושלים, ונשיאו הראשון, 1991-2014. כרמון נחשב לאחד מהמומחים לרפורמות פוליטיות בישראל. עם היווסדו, חרת המכון על דגלו את חזונו לחזק את יסודותיה של הדמוקרטיה הישראלית. כבר בראשית דרכו זכה המכון למוניטין בתור מרכז א-מפלגתי, המצטיין במקצועיות בלתי מתפשרת והמציג המלצות מטביעות חותם בתחומי המדיניות. בשנת 2009 זכה המכון בפרס היוקרתי של מדינת ישראל, פרס ישראל על הישגיו למען החברה והמדינה.

בשנת 2014 פרש כרמון מנשיאות המכון הישראלי לדמוקרטיה והוא מקדיש את זמנו המקצועי למחקר במכון הובר, אוניברסיטת סטנפורד, בו הוא משמש כעמית אורח בכיר.

אוניברסיטת וויסקונסין, ארה"ב, העניקה לכרמון תואר דוקטור בהיסטוריה אירופאית. בין יתר פירסומיו ניתן לציין את 'ההמצאה מחדש של הדמוקרטיה הישראלית: הגיגים על המערכת הפוליטית בישראל' (הוצאת המכון הישראלי לדמוקרטיה 2009), 'באין חוקה, סיפור ישראלי' (עם עובד והמכון הישראלי לדמוקרטיה, 2013), 'לדבר ציונות, דת ומדינה במאבק קיומי' (ידיעות אחרונות, 2017). ספרו האחרון, 'Building Democracy on Sand' 'Israel without a Constitution' ראה אור ב-2019, Hoover Press Stanford.

איקה אברבנאל הינו צייר בעיסוקו העיקרי ובנוסף לכך מומחה בתחום ניהול שינויים ואינטגרציה לאחר מיזוגים ורכישות (PMI), יחסי עבודה ומשאבי אנוש. בעלים של חברת "INTEGRATIKA LTD" העוסקת בליווי חברות בתחום רה-ארגון/שינויים ארגוניים ותהליכיים. בנוסף משמש יו"ר משותף ב"עמדה- ליווי הנהלות בע"מ". לשעבר, חבר הנהלת "טבע", מנהל האינטגרציה הראשי וסמנכ"ל בכיר למשאבי אנוש, ויו"ר משותף ל-JV-PGT בין "טבע" לחברת "פרוקטר אנד גמבל", משנה למנכ"ל "בזק תקשורת" וסמנכ"ל בכיר לתפעול ושרות לקוחות ב"פלאפון תקשורת סלולארית".

לפני שפנה למגזר העסקי שרת בצה"ל במשך 25 שנה ופרש בדרגת תת-אלוף. בעל תואר ראשון ושני במדעי המדינה באוניברסיטת חיפה ובוגר המכללה לביטחון לאומי. מרצה בתכניות EMBA באוניברסיטת חיפה, באוניברסיטת תל אביב ובלהב בתחום M&A ו-Change Management.

פעיל בתחום הפילנתרופי כמייסד ויו"ר לשעבר של פרויקט "אמץ לוחם", חבר וועד מנהל ב"בצלאל", ב"כנפיים של קרמבו" ו"באקדמיה למוסיקה ולמחול" בירושלים. יוזם פרויקט "פרחי בצלאל" - פרויקט מצוינות בתחום חינוך ע"ב הכניית ייחודית באומנות לנוער בפריפריה.

רשימת עבודות איקה אברבנאל

עמ' 03	<u>עצים בשמש</u>
2021	אקריליק על בד
150x100	
עמ' 09	<u>שפת ריקוד</u>
2021	אקריליק על בד
150x100	
עמ' 17	<u>מפץ סלעים</u>
2019	אקריליק על בד
100x150	
עמ' 21	<u>חחיה</u>
2020	אקריליק על בד
150x180	
עמ' 33	<u>טרנספורמציה I</u>
2022	אקריליק על בד
150x100	
עמ' 41	<u>טרנספורמציה II</u>
2022	אקריליק על בד
150x100	

עמ' 47	<u>השריפה איננה מוות</u>
2022	אלא לידת היער מחדש
150x100	אקריליק על בד
עמ' 55	<u>רגע בתנועה</u>
2022	אקריליק על בד
150x100	
עמ' 59	<u>מה שרואים מכאן</u>
2022	לא רואים משם...
180x120	אקריליק על בד
עמ' 69	<u>הטבע שקפא לרגע</u>
2022	אקריליק על בד
150x100	
עמ' 75	<u>ההר ושפתו</u>
2021	אקריליק על בד
100x150	
עמ' 79	<u>מסע שבע השנים</u>
2022	אקריליק על בד
320x150	

עמ' 89	<u>קליידוסקופ</u>
2022	באנטארקטיקה
150x100	אקריליק על בד
עמ' 99	<u>חולות מדבר</u>
2021	אקריליק על בד
100x120	

רשימת עבודות אריק כרמון

עמ' 05	<u>חורש בתנועה</u>
2014	פארק יוסמיטי, קליפורניה
150x99.7	אוקטובר 2014
עמ' 11	<u>רקדניות בכחול</u>
2005	ריו דה ז'נרו, ברזיל
95.8x60	פברואר 2005
עמ' 29	<u>שרידים בשחר חדש</u>
2015	דדפליי, נמיביה
144.5x100	מרץ 2015
עמ' 35	<u>טרסות, חותם הזריחה</u>
2018	מערב סין
305.6x90	ינואר 2018
עמ' 39	<u>קומפוזיציה בקרח</u>
2014	אנטארקטיקה
155.8x100	ינואר 2014

עמ' 45	<u>הסנה שלא עוכל</u>
2021	הרי ירושלים, ישראל
150x100	אוגוסט 2021
עמ' 53	<u>שריפה</u>
2021	הרי ירושלים, ישראל
133.3x100	אוגוסט 2021
עמ' 63	<u>תפילה</u>
2008	נארה, יפן
144.3x100	מרץ 2008
עמ' 67	<u>שלווה סוערת</u>
2009	טורס דל פיינה, צ'ילה
150x100	ינואר 2009
עמ' 73	<u>מפל</u>
2008	פארק יוסמיטי, קליפורניה
150x100	פברואר 2008

עמ' 83	<u>קרן אור</u>
2021	מכחש רמון, ישראל
150x100	יוני 2021
עמ' 87	<u>המון</u>
2014	אנטארקטיקה
150x100	פברואר 2014
עמ' 93	<u>יום חדש</u>
2018	הימליה, סין
287.6x100	ינואר 2018
עמ' 97	<u>דיונה באור וצל</u>
2015	מדבריות דרום נמיביה
150x100	מרץ 2015

<u>List of Works</u> Arik Carmon	p. 05 <u>Woods in Motion</u> Yosemite Park, California Oct. 2014 Inkjet Print 99.7×150	p. 45 <u>The Undigested Bush</u> Jerusalem Mountains Aug. 2021 Inkjet Print 100×150	p. 83 <u>A Ray of Light</u> Ramon Crater, Israel June 2021 Inkjet Print 100×150
	p. 11 <u>Dancers in Blue</u> Rio de Janeiro, Brazil Feb. 2005 Inkjet Print 60×95.8	p. 53 <u>Fire</u> Jerusalem Mountains Aug. 2021 Inkjet Print 100×133.3	p. 87 <u>Crowd</u> Antarctica Feb. 2014 Inkjet Print 100×150
	p. 29 <u>Remnants in New Dawn</u> Deadfly, Namibia Mar. 2015 Inkjet Print 100×144.5	p. 63 <u>Prayer</u> Nara, Japan Mar. 2008 Inkjet Print 100×144.3	p. 93 <u>A New Day</u> Chinese Himalaya Jan. 2018 Inkjet Print 100×287.6
	p. 35 <u>Terraces, Imprint of the Sunrise</u> China Jan. 2018 Inkjet Print 90×305.6	p. 67 <u>Turbulent Tranquility</u> Torres del Paine, Chile Jan. 2009 Inkjet Print 100×150	p. 97 <u>A Dune in Light and Shadow</u> South Namibia Desert Mar. 2015 Inkjet Print 150×100
	p. 39 <u>Composition on Ice</u> Antarctica Feb. 2014 Inkjet Print 100×155.8	p. 73 <u>Water Fall</u> Yosemite Park, California Feb. 2008 Inkjet Print 100×150	

<u>List of Works</u> Ika Abravanel	p. 03 <u>Movements Of Trees In The Sun</u> 2021 Acrylic on canvas 150×100	p. 47 <u>The Fire Is Not the Death, But The Birth of A Forest</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100	p. 79 <u>The Seven Years Journey</u> 2022 Acrylic on canvas 320×150
	p. 09 <u>The language Of Dance</u> 2021 Acrylic on canvas 150×100	p. 55 <u>A Moment In Motion</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100	p. 89 <u>Kaleidoscope In Antarctica</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100
	p. 17 <u>The Big Bang</u> 2019 Acrylic on canvas 100×150	p. 59 <u>What You See From Here You Don't See From There</u> 2022 Acrylic on canvas 180×120	p. 99 <u>Desert Sends</u> 2021 Acrylic on canvas 100×120
	p. 21 <u>Revival</u> 2020 Acrylic on canvas 150×180	p. 69 <u>Nature Frozen For A Moment</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100	
	p. 33 <u>A Transformation I</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100	p. 75 <u>The Mountain And It's Rim/ Language</u> 2021 Acrylic on canvas 100×150	
p. 41 <u>A Transformation II</u> 2022 Acrylic on canvas 150×100			

Biographical Notes

Ika Abravanel is a painter by his main profession and in addition he is the owner and president of "Integratika Ltd" - Post Merger Integration (PMI) consulting firm and leading authority on PMI in Israel. He is an expert and a speaker on the topic of PMI, with particular expertise on alignment of Global Cultures, Change Management, HR, labor Relations and processes. Additionally, Ika is a partner in "Emda Ltd" - An Alliance of Korn Ferry International.

Prior to founding "Integratika", Ika was the Global CHRO and the Chief Integration Officer of "Teva Pharmaceutical Ltd" and also participated in establishing Teva's joint venture with "Procter & Gamble" and led the global alliance with P&G as the Co-Chairman of the board, the deputy CEO at "Bezeq communications" and as a senior executive at

"Pelephone". Before the private sector, Ika served in the "Israel Defense Forces" for 25 years, and retired from the "IDF" as a Brigadier General.

Ika holds a BA and MA in Political Science from Haifa University and is also a graduate of the Israeli College for National Security. He is a board member at "Bezalel Academy of Art and Design" and at "The Jerusalem Academy of Music and Dance", and a senior lecturer in the EMBA of Haifa University and the programs of "Lahav" in Tel-Aviv University.

Ika is very active in the philanthropy domain as the former chairman of "Adopt a battalion" association, BOD member in "Krembo wings" and other philanthropy activities-He strongly believes in proactive and consistent community participation.

Biographical Notes

Arye Carmon was the founder and first president of the Israel Democracy Institute (IDI), in Jerusalem, and one of Israel's foremost experts on political reform. Founded in 1991 to strengthen the foundations of Israeli democracy, the IDI has become a leading think tank with a reputation for nonpartisanship, professionalism, and actionable policy recommendations. In 2009, it was awarded by the State of Israel with the prestigious Israel Prize for Lifetime Achievement.

After stepping down as president of IDI in 2014, Carmon has since devoted his time to ongoing research at Hoover Institution, Stanford University, where he serves as a distinguished visiting fellow.

Carmon holds a PhD in European history and educational policy studies from the University of

Wisconsin and among many accounts, is the author of 'Reinventing Israeli Democracy: Thoughts on Modernizing Israel's Political System' (Israel Democracy Institute Press, 2009) and, in Hebrew, 'Recommendations and Obstacles to Political Reform in Israel' (Israel Democracy Institute Press, 2009), 'Without a Constitution, an Israel Tale' (Am Oved & Israel Democracy Institute Press, 2013), and 'Speaking Zionism, State and Religion in an existential Struggle' (Yedioth Ahronoth, 2017). The last book was published by the Hoover Press, Stanford 2019 under the title 'Building Democracy on Sand, Israel without a Constitution'.

Carmon has been engaged in photographing for many decades. He defines photography as a means to artistically engender meaning and purpose in his life. He had a number of exhibitions in Israel and in the US.

**Aya Lurie
Transformation
Between
Photography
and Painting**

Dr. Aya Lurie, director and chief curator of the Herzliya Museum for Contemporary Art, conducts research and lectures on contemporary art and curation

The artistic collaboration of Ika Abravanel and Arik Carmon reflects a creative and fruitful dialogue of friends, while highlighting the mutual connections and influences of painting and photography that have existed throughout the history of art. After seeing a photograph (daguerreotype) for the first time, around 1840, the influential French painter Paul Delaroche (1797-1856)

declared, “From today, painting is dead!” The story sounds apocryphal, but it expresses the fears that surrounded the technology when it first appeared in the mid-19th century. At the time photography was invented, painting was (and had long been) a primary medium for perpetuating a figurative-realistic image. In antiquity, during Roman rule in Egypt, Fayoum masks were placed on the shrouds of mummies. These portraits, painted on thin wooden boards, precisely and evocatively portrayed the face of the deceased in great detail as a gesture of remembrance and farewell. During the Renaissance period, the German painter Hans Holbein the Younger (1497-1543) skillfully captured the images of the potential brides of King Henry VIII to enable the king to examine them in advance.

Contrary to Delaroche’s dire prediction, a close relationship of mutual reliance and

inspiration developed between painting and photography over the years. The French painter Edgar Degas (1834-1917), an amateur photographer himself, was profoundly influenced by photographic effects such as blurring, tonality of colors, fragmentation and positioning, which he incorporated in his paintings. A direct connection to Félix Nadar’s (1820-1910) famous portrait photographs can be found in Degas’ portrait paintings. Likewise, in his paintings of horses, Degas applied the study of horse movements documented in the photographs of Eadweard Muybridge (1830-1904). At the same time, countless photographers—starting with the medium’s pioneers and until today—have been strongly influenced by painting techniques. This not only includes the categorization of photography into the classic genres (portrait, landscape, still life, etc.) but also the adoption of experimental methods, research within the medium and the aspiration for abstraction—as expressed in the photographs of László Moholy-Nagy (1895-1946), a leading Bauhaus teacher during the first half of the 20th century.

The current project highlights the relations of painting and photography by juxtaposing the two in the exhibition: a painting alongside a photograph, in a way that underlines the image’s metamorphosis from one to another. Thus, Carmon’s

closeup photos of sand dunes or forms of rare geological layers carved into stone are released from concreteness into a kaleidoscopic and flickering space of dynamic movement in Abravanel’s paintings. In Carmon’s photograph of a flat rock and niche, light-shade relations play a central role, while under Abravanel’s brush the same subject is broken down and reconstructed

**Charlie Hill
The Challenge
of Language**

The late Prof. Charlie Hill of Yale University, former chief of staff of Secretary of State George Shultz and special advisor to UN Secretary-General Boutros Boutros-Ghali

Language has been regarded as the original and most fundamental human tool. At certain points in history when other aspects of technology have enhanced or damaged the use of language, major changes in world order have resulted. We are witnessing such a phenomenon now, with

impacts on individual psychology, on social pathologies, on autocratic regime powers, and on democratic governance. At present

to reveal an intensive and new colorful aesthetic of textures, forms and flow of fabrics. Each of the artists mobilizes the distinct qualities of his chosen medium, cultivates a language of his own and, most of all, emphasizes the shared basis for creative spirit via processes of observation, the human eye’s perception and the hand’s action in response.

“a language revolution” is under way, propelled by an eruption of electronic communications technologies that, while enhancing productivity, are also creating social and political chaos. This phenomenon cannot be successfully understood or managed without awareness that the modern age itself ... has been defined and shaped by the tension between *thought* and *things* in a contest for control over the languages of communication ... The e-revolution in communication is now challenging, even threatening the conduct of responsible governance.

**Eran Dolev
Metamorphosis
of the
Profession**

Brig. Gen (ret.) Dr. Eran Dolev was the chief medical officer in the IDF from 1979–1983

My first memory of metamorphosis is when I spent many hours watching tadpoles swimming in a huge puddle near our home. I vividly recall how excited I was when I noticed these minnows seeming to sprout legs. This naturally resonated with Hans Christian

Andersen’s story of the Ugly Duckling, whose message is clearly optimistic.

The ability of an existing entity to change its form and turn into something else was already known in the life sciences in ancient times. But this ability and its potential implications have fascinated people and found expression in various other fields too—literature, philosophy, music and poetry. Thus, in Book VII of *Metamorphoses*, written in the early 1st century CE, the poet Ovid tells the story of Acis, king of the island of Aegina, whose population is wiped out in a plague. In response to the king’s prayer, the god Jupiter repopulates the island by transforming ants into human beings.

A book that I really loved as a child was Vamba’s Ciondolino [published in English as *The Prince and His Ants*], a story about a boy who turns into an ant. The reader learns about the life of ants through this story. Here, I think the narrator is telling us that the process of metamorphosis can be reversible.

In my opinion, one of the finest expressions of a two-way metamorphosis is *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde* by Robert Louis Stevenson. This story ends tragically with the loss of the possibility of reversing the direction of a metamorphosis that had become dynamic.

Why am I interested in all this? I feel that we’re on the threshold of a revolution in the world of medicine: Advanced technologies are taking over. These technologies enable more precise diagnosis, which in turn facilitates personalized treatment—of course, for the patient’s benefit. The future practice of medicine will apparently be nothing less than a metamorphosis of the profession. In assuming that the medical profession is undergoing dramatic change, does this mean that its very essence is changing? I’m concerned that this revolution will make us forget, at least in part, the human values that comprised and still comprise a significant part of medical care: genuine communication, humaneness, compassion, and so on. If there are indeed grounds for this concern, is there nothing we can do, now, to keep this from happening?

I’m still asking, as I asked somewhat differently nearly 80 years ago: When the tadpole metamorphosizes into a frog, can it retain its original character without hindering the metamorphosis itself? I hope this question is not pointless.

**Manuel Trajtenberg
On Metamorphosis**

Prof. Manuel Trajtenberg, head of the Institute for Security Studies, has served as a professor of economics at Tel Aviv University, chair of the Council for Higher Education's Planning and Budget Committee and chair of the Trajtenberg Committee appointed in the wake of social protests in 2011

I asked chatGPT—an AI application that has rocked the world since its launch on November 30, 2022—whether artificial intelligence is considered a “metamorphosis.” Here is the response I received:
... the development and use of AI could be seen as part of a larger process of technological and societal change that is transforming the world in many ways. It is up to us as a society to determine how we want to use these tools and technologies and to shape the direction of this transformation.

Yes, it depends on us, but for the first time in history it is apt and necessary to ask whether something will be left for us, for humans, for our humanity, or whether “the machine” will do everything better, faster and cheaper. The aforementioned app also has the ability to respond sarcastically—that is, even pointed humor has been taken from us, along with the ability to compose poetry, and even

to address emotions. Did the serpent go too far by giving the fruit of the “Tree of Knowledge” to the machine, and do we still have any over the consequences?

This technological leap is occurring at a time when the world is experiencing enormous geopolitical turmoil: The escalating conflict between the U.S. and China is dragging us back to a new Cold War and disastrous “deglobalization.” Moreover, liberal democracy is under attack in many countries, on multiple fronts; the market economy has severely disappointed by engendering unprecedented inequality instead of “trickle-down” growth; and the belief in progress, in logic and in science as pillars of Western modernization is eroding and even collapsing before our very eyes.

The metamorphosis we have yet to witness, perhaps a redeeming one, must be an ideological, moral, conceptual metamorphosis. In the 20th century, all of the ideologies were buried. In the 21 century, we must come up with a new idea that does not deny the wonders of AI but also refuses to relinquish our humanity. Fortunately, we are still hopeful.

Kobi Richter Metamorphosis

Dr. Kobi Richter is an Israeli industrialist, entrepreneur and politician, and former chair of the Darkenu movement. Richter is a former combat pilot in the Israeli Air Force

Metamorphosis describes **creation** or a **creative work** that differs from the original. The interesting difference between the two types of metamorphosis is the deliberate involvement of the creator—the human being—in a creative work, as opposed to creation, a process of change

that does not require human intervention.

Metamorphosis as creation is, for example, the transformation of a fetus into an infant and the infant’s transformation into an adult, or a tadpole’s transformation into a frog. Metamorphosis as a creative work is like borrowing an idea or principle from one field or situation and exploiting it in a different way in another field.

Unlike pure invention, which springs from the creative mind of the inventor (such as Einstein’s theory of relativity or Beethoven’s 9th Symphony), most of the technological innovations that drive human progress are metamorphoses—that is, borrowed principles and ideas from another field or situation.

Most of the patents that document a useful “invention” are this type of metamorphosis, and the inventive value of a patent lies in the uniqueness of the borrowing expressed in the patent. If the borrowing is clearly apparent (that is, something that an uninventive person might naturally

undertake), the patent will be rejected due to its “lack of inventive value.” Inventions are essentially a metamorphosis: This includes the most ancient inventions, predating the advent of patents—such as the invention of the wheel, whose inventor had likely observed round objects in nature that enable smooth linear movement, like the gundelia (*akkoub*) plant tumbling in the wind, and then applied this to enable a vehicle to move. This also includes contemporary inventions—such as the stent, which supports the walls of an artery to prevent its narrowing or collapse and is borrowed (according to the inventor of the first stent) from support structures in mine tunnels.

It’s easy for me to describe this process in reference to a medical implant whose development and patent provide an example of such metamorphosis:

Devices and processes for replacing a heart valve have existed for about ten years. The artificial valve is inserted via catheterization instead of a long, complicated, expensive and risky operation. A difficult problem with these devices stems from the fact that when implanted in the heart, the device is five to ten times wider than the diameter of the inguinal (groin) artery through which it is inserted, and even after compressing the catheter as much as possible the device is too big to enter the artery in most people.

About 15 years ago, when this problem was clear and critical in my eyes, I got stuck in a traffic jam behind ten semi-trailers transporting parts to build a turbine at the Hadera power plant. The turbine was being transported in parts because the fully assembled turbine was too big for the transportation artery! I came up with the idea of inserting the device in parts and assembling the valve at the site of its implantation in the heart. The patent and development over the course of 15 years is a metamorphosis.

A work of art, like a technological product, can be a metamorphosis, as in the process we see here, in which the artist’s eye extracts

flashes of light or other structures in a photograph and presents them as paint stains or new colorful structures that emphasize the components the artist found interesting or exciting in the photograph. In doing so, the artist opens a window for us into the secrets of the photograph, and into the soul that orchestrated the metamorphosis. For both, I thank the photographer and the creator of the metamorphosis.

This also reminds me of Salvador Dali’s *Metamorphosis of Narcissus*, a painting that is not itself a metamorphosis but rather a depiction of the mythical metamorphosis of Narcissus into a daffodil.

rises from the ground and a cracked egg (representing Narcissus' head) is on one of its fingers. A real daffodil [narcissus plant] sprouts from the egg.

The second artist is Joan Miró and his series of *Metamorphosis* collage-drawings (1936-37). In his unique style, he expresses his feelings about the seething chaos in Spain during its civil war.

**Netta Ahituv
If a caterpillar
can become a
butterfly, we can
also undergo a
metamorphosis**

Netta Ahituv is an Israeli journalist and expert on environmental issues. She writes for 'Haaretz'

In 1883, Brahms completed his 3rd Symphony and sent the sheet music as a gift to his good friend Clara Schumann. After she studied and played it at her home, Schumann wrote a letter to Brahms stating: "I spent such joyful hours with your wonderful composition. From beginning to end, the mysterious charm of the woods and forest surrounds the listeners. In my mind's eye, I see the heart of the forest; I hear the gurgling brook and the hum of insects. One's heartbeat slows in the face of nature's purity. The beauty of this nature is so overpowering that I'm left speechless."

When reading Schumann's lyrical words (especially if Brahms' sublime symphony is playing in the background), another sad consequence of our destruction of nature

The third is M. C. Escher, the Dutch artist who created three woodcut prints (1939-40)—including one 7 meters long—of shapes, animals and landscapes that connect as tiles and gradually change form.

Here today is another attempt to address metamorphosis, this time by Ika Abravanel and Arik Carmon. Look, take a moment to think, look again—and enjoy.

becomes apparent. We are not only losing nature, but a source of inspiration too. How many works of art—from every cultural genre imaginable—have been inspired by nature! How many poems speak about birds; how many paintings portray wild landscapes; how many books sail upon waves and oceans; how many philosophical ideas were conceived while strolling in the woods; how many novels of maturation, disillusionment and initiation have been written as a variation on the processes of metamorphosis that occur in nature all the time. Countless.

Fortunately, the works that have already been composed will remain with us. But what about new works? What will culture look like when there is no nature around us? How will a great symphony be written without hearing the rustling of leaves? How will a literary metaphor be written without the fall foliage? How will fables be expressed without

animals and their spectacular circles of life?

This thought of human culture bereft of nature is so depressing and saddening that it immediately triggers feelings of despair and resignation. But today, what nature needs from us, human beings, is exactly the opposite of despair—we must wage battle over every piece of nature that still remains and fight to restore what was lost. In the current situation, every piece of fresh soil, every blossoming flower or every bubbling spring is an entire world in itself. It's true that we won't be able to save everything, but whatever we can save is better than nothing.

And here again "inspiration" steps in: It turns out that nature, in its great generosity, not only inspires works of art; it also provides inspiration for the fight on behalf of nature. The main aspects of the disastrous destruction of nature are familiar to many, but not everyone knows that many good things are occurring alongside the catastrophe. The environmental movement is an impressive collection of courageous

and inspirational people who are prepared to take on even the most powerful forces in the world—governments and giant corporations. It's a multigenerational, multicultural and multinational movement. Everyone is invited to join. Including you. And most significantly: It's a creative movement that relies on the loftiest expressions of the human spirit—empathy, compassion, morality, goodness, initiative, cooperation, an aspiration for improved governance, a more egalitarian economy, more pleasant cities and healthier communities.

It is certainly not naive to think that it is possible to change the world, the reality and ourselves. The possibility of a caterpillar turning into a cocoon and then hatching from it as a wonderful butterfly also seems imaginary, unrealistic, even hyperbolic. But the fact is, this indeed happens, and it's so beautiful that it leaves us speechless. We must do everything we can to ensure that this process continues and that butterflies continue to flap their wings forever.

or abandoning a religious community whose ways of life and dress are completely different. Indeed, one of the conjectures about Kafka's source of inspiration for the character of Gregor Samsa was Mordechai Georgo Langer, Kafka's Hebrew teacher. Langer was from an assimilated family, but became a Hasid and was then ostracized by members of his family.

In other cases, the profound change is entirely internal. A change that enables a man to discover the feminine side within him, and a woman to find the masculine side within her. A change that enables us to learn and to discover compassion and empathy for ourselves and others; to listen to ourselves and others with acceptance and not judgmentally; to find within us talents and abilities we never imagined; to muster the courage to express our internal voice and live our unique life instead of

the life for which we were programmed. As Rebbe Nachman of Breslov said, "Every person should know and consider that he is inherently unique in the world, and no one will ever be like him. If others were like him, there would be no need for him to exist. Thus, each person undoubtedly brings something new to the world and should make his uniqueness complete."

A profound internal change, deliberate and beneficial, is therefore possible. It is much slower than the metamorphosis of a caterpillar into a butterfly. It is demanding because it requires self-awareness, great attentiveness and strong self-discipline. It demands internal precision and courage, and it involves wrestling with numerous dilemmas. But it enables a personal and practical answer to the ultimate question of human existence: What is the meaning of our being here?

Ehud Barak Thoughts on the Topic of Metamorphosis

Lieutenant General
(Res.) former chief of
staff. IDF; former Prime
Minister of Israel
(July 1999–March 2001)

The first association that the word "metamorphosis" stirs is from Ovid, the Roman poet from the period of Augustus Caesar. The time span of his epic work stretches from the creation of the world to the bestowal of divinity upon Julius Caesar. The world of Greek and Roman mythology centers on their pantheon of characters in tales rife with passion, violence and suffering. As conflicts surge, characters (usually female) undergo a metamorphosis: changing into a laurel tree, a nightingale, a bunch of cane plants used to make a flute. The main message of these myths is that never-ending change, perpetual metamorphosis is the central element in history, and that the effort to inject order into the chaos is destined to fail. A second motif, more implicit, is a warning against succumbing to urges that ultimately leave their victims unfulfilled, time after time. For this reason, European Christianity in the Middle Ages took great interest in Ovid, as expressed in countless works of art.

In the world of literature, the second "metamorphosis" is Kafka's. His story is an absurd allegory of arbitrariness, alienation and fragility of self-perception in the modern world. The protagonist metamorphosizes

into a giant insect. His mind operates as a human mind, but his insectile body constrains him and shapes others' perception of him, as well as his own self-perception. The suffering and humiliation that he experiences in relation to himself, his family, his work colleagues and society lead to an impasse that is only resolved upon his death.

Kafka's choice of a metamorphosis into a giant bug resonates with the term's meaning in biology, where it refers to the development of insect species—primarily butterflies that transform from a caterpillar to the cocoon stage to a mature butterfly.

Metamorphosis is not only an apt metaphor for human history and human nature, as recognized since Ovid's time; it can also be seen as a metaphor for an individual's life. In essence, each person's life is a one-way and one-time journey of continuous change and acclimation to change. Unsatiated curiosity, for those who are blessed with it, is what fills the journey will meaning.

If we turn to the world of visual art, three artists come to mind: The first is Salvador Dali and his *Metamorphosis of Narcissus* (1937), a surrealist painting that has inspired many psychologistic interpretations based on the ending of Ovid's story—the starving Narcissus and his reflection in the water. In Dali's painting, a statue-like hand

Roger D. Kornberg
Metamorphosis

Prof. Roger D. Kornberg
Nobel laureate in
Chemistry, 2006

In the world we see around us the only constant is change. It is perceptible on the timescales of human life and human history. On a planetary timescale however, as in the history of the Earth, change becomes an abstract notion. The difficulty of grasping the geologic timescale of change is the reason why scientists are in awe of evolutionary change, and members of the lay public may not believe in evolution at all. It is hard to imagine that most of what we see of the inanimate world is a product of life—the oxygen atmosphere that gave rise to animal life, the limestone mountains made of skeletons of tiny sea creatures, and now

Henry Kissinger
The Future and
Human Identity

Henry Kissinger,
Eric Schmidt
(Google founder),
Daniel Huttenlocher
(historian),
'The Age of AI: And
Our Human Future'

In an age in which machines increasingly perform tasks only humans used to be capable of, what, then, will constitute our identity as human beings? ... AI will expand what we know of reality. It will alter how we communicate, network, and share information. It will transform the doctrines and strategies we develop and deploy. When we no longer explore and shape reality on our own—when we enlist AI as an adjunct to our perceptions

the change in the Earth's climate itself. A once desolate rock orb has metamorphosed into a teeming world of life, a world shaped by life. This metamorphosis took place over geologic time.

In the world we do not see, a world not directly visible to us, there are fundamental constants that do not change. These constants are the physical laws that govern all of the universe, including the chemistry of life. There are also constants in the world of life, features common to all living things. These include the agents of heredity and the vital force, which resides in the molecular catalysts, responsible for deriving energy from nutrients and for assembling the building blocks of life.

and thoughts—how will we come to see ourselves and our role in the world? How will we reconcile AI with concepts like human autonomy and dignity? ... With the rise of AI, the definitions of the human role, human aspiration, and human fulfillment will change. What human qualities will this age celebrate? ... The role of human reason will change.

Ora Setter
Metamorphosis

Dr. Ora Setter is a
lecturer at Tel Aviv
University's School of
Management and at other
academic institutions.
She has studied Buddhism
and East Asian cultures

“One morning, when Gregor Samsa woke from troubled dreams, he found himself transformed in his bed into a gigantic insect.” Gregor Samsa's metamorphosis—a change in form and structure—in Kafka's masterpiece is a milestone in a millennia-long series of myths, legends and stories in various cultures about the transformation of humans into other forms. Greek and Roman mythology, as recounted for example by Ovid in *Metamorphoses*, is full of people and gods who became trees, animals, birds, stones and stars. Contemporary literature also features plenty of protagonists who undergo transformations—such as Superman and Spiderman, various characters in Harry Potter, and all of the extensive vampire literature.

But is there really such a thing as human metamorphosis outside the realm of fantasy, a structural change that is internal, emotional and spiritual? Can people change so profoundly that we see them as completely different than they were before? Or in the pessimistic language of the Prophet Jeremiah: “Can the Cushite change his skin or the leopard his spots? Just as much can you do good, who are practiced in doing evil.” Yes, we are familiar with significant internal changes that occur as the result of

brain damage or severe trauma. Sometimes the metamorphosis is a sort of creeping annexation that is unintended and is not always positive. Thus, for example, “Power tends to corrupt, and absolute power corrupts absolutely,” as Lord Acton noted.

But can we ourselves, if we so desire, deliberately, by choice, change in a profound way? Can we resist the genetics, the education, the socialization, the close environment and the routine to develop a self that is better—for ourselves and for others?

An internal metamorphosis is possible because our brain is elastic and enables changes. It is possible because the combination of steadfast intention, belief and mental training can create a sort of braking mechanism for our automatic reactions and expand and renew our repertoire of reactions. If we think of ourselves as a network built upon a core of fundamental beliefs, surrounded by perceptions, values and typical behaviors, then the more we challenge our fundamental beliefs, our basic perceptions of the nature of the world and humankind and our relationship with the world, and the more our beliefs are attached to corresponding values and learning and practice of new behaviors, we can experience this type of change. Sometimes this is accompanied by a change in external appearance—for example, when embracing

our request to contribute a short narrative describing their view on the topic of our initiative. We wish to express special thanks to the curator of our exhibition, Doron Polak. His rich experience helped us to navigate the process of building the exhibition and bringing the initiative to the finish line.

Rivka Feldhay Transformations

Rivka Feldhay is professor emerita at Tel Aviv University's Cohn Institute for the History and Philosophy of Science and Ideas

Transformations of cultural works—painting, photography or text (literary or scientific)—always raise the question of whether to view a creative work as a finished product or as part of an ongoing process. Transformations bring to mind the relationship between the artist's authority and that of his viewers or readers, and reflect tensions between different fields of culture. In other words, transformations are a source for understanding the way a creative work

A steering committee helped us get started. We thank its members: Prof. Menachem Lorberbaum, Aya and Doron Lurie, and Tzipa Carmon.

Our thanks to Rafi Peled, Iris Elhanani, who opened Amiad Gallery to us and assisted in the final preparations for the exhibition.

is born within its cultural context—the way it was shaped within a dynamic that determines its standing and narrative. Indeed, work of art is a system that connects people, practices and tools with the representation of things, ideas and processes. This type of connection is expressed in photography, speech or behavior that acts upon material, ideas or language. For these reasons, we suggest calling the transformations of the photographs before us by the name “photography in wandering,” emphasizing the dynamic nature of the work, the ever-changing relations between its components.

Daniel Zajfman Metamorphosis

Prof. Daniel Zajfman, Past President Weizmann Institute of Science, Chair of the Academic Board of the Israel Science Foundation

Metamorphosis in Nature is when animals change their fundamental shapes. Another natural process where living matter changes is evolution. But while evolution is slow and takes many generations, metamorphosis is sudden and happens within one generation, allowing for the decoupling of different life stages.

Human development has been driven by evolution over many millennia: The changes from the Stone age to the Bronze and subsequently to the Iron age took place over millions of years, but each transition became quicker than the previous one. The advances in human conditions, environments, and lifestyles always took much longer than a human generation's lifespan.

However, during the last century, the changes happening in our environments,

Orna Berry Metamorphosis

A scientist and high-tech entrepreneur, Orna Berry served as Israel's chief scientist from 1996–2000

Three manifestations of metamorphosis in my life—1. the birth of my children, the wonder of creation that led me to view them as grownups from the outset, with an eye toward the future; 2. self-awareness, adulthood and, alas, old age—as someone who lives within my body and sometimes looks

moving from the steam age, the silicon age, the information age, and soon, the quantum age, are transitions happening quicker than an individual lifetime. Are we still talking about evolution? Could it be that the scientific and technological advances that are humanity's modern trademark are now transforming evolution into metamorphosis? The emergence of artificial intelligence, androids, brain-machine interface and more might represent a critical moment in history when the metamorphosis of humans becomes analogous to the process that butterflies, bees, wasps, and others are undergoing.

And perhaps, this is the only way humanity can continue to move forward: The human evolution timeline is engraved by our life expectancy. Our ability to adapt to the rapid changes around us is limited by the mostly fixed bank of genes we were gifted at birth. Human metamorphosis might be our best chance to survive in the future.

into my soul and the meaning of the people, topics and values that are important to me; 3. my state and the society in which we grew together. While proud of my contribution to society, I'm not proud of the way that people and the system have turned it against itself, severely harming its resilience. The state has changed. Its development has come to a stop or even regressed.

change. “We’re the first generation that knows we are destroying our planet, and the last generation that may be able to do something about it.” Climate changes are not only melting icebergs, rising seas and soaring temperatures. Global warming causes drought conditions and desiccation in some places, and flooding in other places—phenomena that put people’s lives at risk, especially in poor and developing countries. As the warming continues and even increases, millions of people will become refugees. Therefore, it can be said that a half century of achievements in reducing poverty and the emergence of a middle class in various places in the world may very well evaporate within a few years as the disparities between rich and poor only widen.

The challenges in the third cluster are posed by the far-reaching demographic changes in all corners of our world. Political weakness in developing states and climate-related disasters are triggering waves of migrants and refugees destined for industrialized/developed democracies. These waves of migration have intensified popular fears and significantly boosted ultranationalist parties in Europe, Asia, Latin America—almost everywhere. These ultranationalist parties propagate anti-migration slogans, and their leaders seek to “defend the integrity of the homeland”

at the expense of weakening democratic institutions. Climate changes and natural disasters reinforce the trends of mass migration, which exacerbate fears as the political order faces new threats. Fear, which by definition is the main enemy of freedom, engenders illiberal reactions and intolerance in developed democracies under populist leadership. Industrialized-developed democracies face demographic collapse as their birth rates rapidly decline, their population ages and their workforce shrinks. All this leads to what is called the “era of anxiety,” and to the erosion of the constitutional-liberal foundations of democracy.

In addition to these three clusters of challenges, another challenge arrived in early 2020 in the form of the Covid-19 pandemic. The pandemic underlined the centrality of science in modern life. The value of science was expressed in an unprecedented process in which research labs at hundreds of sites across the globe collaborated to create and produce vaccinations. And indeed, these vaccinations were effective in lowering the incidence of Covid-19. Nonetheless, signs of anxiety were also evident in the human reactions that fostered skepticism and distrust in the fruits of science. The pandemic created fertile ground for the dissemination of doubts, anxieties and confusion via the Internet.

The World Health Organization dubbed this phenomenon an “infodemic”—a pandemic of false information about Covid-19.

In the midst of the metamorphosis in which the human race is immersed, we cannot see where our world is heading or how the clusters of challenges will leave their mark. Are the interactions between us—human beings and our surroundings, including the experiences that inspire us and drive experimentation and artistic expression—now fundamentally changing before our very eyes? We can only assume that, unlike our parents and grandparents, it will be impossible to guess how the world will look during the lifetimes of our grandchildren and subsequent generations.

Two comments about us, the painter and the photographer: First, both of us understand that we, and our world, are at a crossroads of a yesterday containing the inexhaustible wealth that humanity has accumulated and a tomorrow that is unknown and impossible to predict. As such, with our tools—the brush and the lens—we’ve tried to give expression to the tension between the yesterday and the tomorrow. We were able to present limited segments of artistic renditions, but certainly not answers. Second, the 28 works we selected to present at the exhibition, which comprise the artistic part of this catalogue, at best provide a hint of the footprints left by the metamorphosis.

Still, the exhibition’s title is entirely intended to open and not to close. It aims to stimulate thought, to confront the unknown, to facilitate ongoing discussion of one type or another. And that’s what led us to ask 15 people from different backgrounds and diverse worlds of content—artists, scientists, journalists, public figures—to address the topic of metamorphosis from their point of view. We are proud and privileged to present in this catalogue short narratives and views on the meaning of the term “metamorphosis” from their individual perspectives.

We were not trained as artists. During our adult lives, each of us has left a mark in other worlds of content. Brig. Gen. (ret.) Ika Abravanel served in the Israel Defense Forces for many years and was a senior executive at the Teva pharmaceutical company after retiring from the army. I, Arik Carmon, was a professor at two universities and thirty years ago founded the Israel Democracy Institute, which received the Israel Prize in 2009 for its singular contribution to Israeli society and the State of Israel. For both of us, art offers a significant added value through which we seek, in different ways, to draw broad public, experiential and conceptual attention to a subject that has existential consequences for us, and primarily for future generations.

We are grateful to those who acceded to

Rivka Carmi Transformation

Prof. Rivka Carmi is an Israeli geneticist and pediatrician, and a professor of medicine and genetics. She served as president of Ben-Gurion University of the Negev until the end of 2018

One of the wonders of nature is the transformation that begins in an egg cell fertilized by a sperm cell, resulting in a complete fetus and living newborn. The wonder of this transformation, this creation of an intelligent being, is beyond imagination.

The body of knowledge on the biological, genetic and epigenetic mechanism involved in the process is expanding, yet we still only understand a minute part. How does a group of cells with identical DNA, created from the division of the initial cell, start to differentiate into a range of types that will build tissues and organs that are completely different in form, structure and function? How are connections and interactions between cells created, and how are the location and spatial orientation of organs determined? And most awesome of all, how does the human brain emerge, with its abilities to harmoniously operate all of the body's mechanical, metabolic, hormonal, cognitive and emotional systems? The world of science has provided many insights on this tremendous transformation, but much is still unknown about the normal and abnormal developments in this process. The dramatic transformation itself is well documented, and with the help of modern

imaging technology, we can now monitor it in real time, in 3D, and marvel at its power and wonders.

On the other hand, the groundbreaking biological technologies of recent decades today enable a sort of reverse transformation. We can now induce human skin cells, whose traits and functions were determined during the process of fetal differentiation, to revert to the early state of multipotent fetal cells—with the potential to differentiate into any other type of cell. We can thus produce a culture of nerve cells, muscle cells and even myocardial cells that demonstrate the electrical activity of a pacemaker. The potential of “reverse” transformation is infinite. It is the beginning of a long road toward creating artificial tissues and organs for patients in need of organ transplant or replacement, or the strengthening of injured and atrophied tissues. Research labs and startups in the fields of synthetic biology, biological printing, and tissue engineering and restoration are now working worldwide on developing technologies that mimic the natural creation of tissues and organs in the fetal transformation process.

It is not easy to imitate nature, which is incredibly complicated and sophisticated. However, “natural” human capabilities can also lead to transformational achievements that are no less incredible.

Arik Carmon Metamorphosis — Introductory remarks

The initiative for a joint photographer-painter exhibition was Ika's. And from the outset, the challenge we posed to ourselves in this initiative has been very unique:

Though both of us have exhibited the fruits of our artistic endeavors in conventional exhibitions, this time, there was an added value in our decision to pursue this initiative. For the first time, for both of us, the process of preparing the exhibition was built in dialogue—an exchange of ideas and plans, with each of us bringing rich experience in public activity, research, senior management and achievements from outside of the artistic world. The personal dialogue led us, already from the first steps, to conceptualize the event and position our initiative in a way that would give meaning to our work—Ika's paintings and my photographs. The title we chose—*Metamorphosis*—reflects the aspiration that arose in our dialogue: to give artistic expression to what we have experienced in our lives.

After agreeing on the concept, and along with our wish to appeal to a broad audience, the backdrop for the selection of photographs and the brush's interpretation on canvas was the feeling that the title we chose expresses our firm belief that “what was, is not what will be.” The world in which we were born, in which we were shaped and exposed to a

range of its infinite diversity and countless landscapes and cultures during the course of our lives, is in the midst of radical changes. And these are substantial changes whose magnitude and dimensions extend beyond our capacity to fathom them as human beings. The processes of transformation to a new world are in full swing, and these processes themselves are the metamorphosis that is reshaping our world. These processes converge in three clusters of challenges that together mark the path that the metamorphosis is charting toward the “new world.”

The challenges in the first of these clusters stem from the digital revolution—from the unprecedented flood of information, from the availability of information and, primarily, from the erosion of the foundations of truth and trust as we have known them. Social media, a salient product of the digital revolution, has disrupted the ways of conveying news-related or cultural content, the familiar ways of human communication and the sense of confidence in the rules that have guided interactions between people. In addition, the rapid and intensive development of artificial intelligence (AI), which along with the benefits it is bringing to the human race, is challenging the moral foundations that underly our various human cultures.

The second cluster of challenges in the era of metamorphosis pertains to climate

photography sometimes looks like it was taken from a boundless cinematic episode, an enormous epos that summons all of the senses.

It appears that Ika Abravanel is strongly moved by looking time and again at Arik's photographs. He translates the photographs into exciting and empathetic works of art, painting in acrylic and black line color. Ika knows how to take basic contours from the landscape captured in Arik's photography and develop them into painted canvases, built from imaginative colored fractals. Ika paints mountains and valley gulches, stormy seas with frothy waves, green forests with towering tree trunks and light breaking through them, and scorched fields after a fire. In his optimistic and energetic paintings, we find episodes that portray cyclicity, the world's four basic elements, life and growth, but also death and withering.

In 2003, the Israel Museum displayed an exhibition on metamorphosis that focused on trends of abstraction in local contemporary art. In recent years, many other exhibitions have been displayed on the topic of metamorphosis, most of them in dialogue with the mythological tale of the Czech-Jewish author Franz Kafka. In his fantastic story, a resident of Prague found himself turning into an insect one morning. This event broke the man's banal everyday

routine and swept him into personal adventures that ended in his death. It is noteworthy that, in contrast to Kafka's work, the metamorphosis of Arik Carmon and Ika Abravanel aims to create a new and positive metaphorical world designed to benefit us, the spectators, and to confront us with energetic metaphysical sights.

The current exhibition at the Amiad Center in Jaffa raises anew the ongoing discussion and questions about the connection between the two creative media, painting and photography. *Painting Based on Photography* was an exhibition of paintings displayed in Turin and London, portraying scenes from life. All of the paintings were based on photographs. In the second half of the 20th century, photography became the most prevalent visual representation in modern times—and the object of painting. One example is the prints of Andy Warhol paintings that included newspaper photos duplicated on canvas. Other examples include the photorealistic paintings of Franz Gertsch and Robert Bechtle, who painted scenes from suburban life in San Francisco, as well the photorealist paintings of the German artist Gerhard Richter, who precisely copied album pictures to the painter's canvas. As a source for this connection, we can mention the revolutionary book *On Painting*, written by the Italian theoretician Alberti in the late 15th

century. In this book, he presents his theory on the need to imitate reality and thus paves the way to the era of naturalism. A strong desire for the magic imitation of reality inspired creative artists to use optimistic means in the field of art.

The motivation to mimic reality led artists to try to capture the image they viewed via a camera obscura device. Henry Talbot himself, the inventor of photographic processes, already tried in 1833 to photograph the landscape at Lake Como and failed. Consequently, he invented the positive-negative process. Photography was born in the shadow of painting, and some of the pioneers of photography were frustrated painters. Already at the end of the 19th century, a number of artists, including Felix Nadar, displayed paintings alongside photographs. The approach in which photographers relied on paintings was called Pictorialism, a school that declined in popularity in the 20th century.

Despite the many activities in the daily lives of the exhibition's two creators, it presents notable achievements in their artistic careers. Arik Carmon founded the Israel Democracy Institute, which received the Israel Prize. He has also directed educational institutions in Jerusalem, initiated the Caesarea Forum to draft national economic policy, the Primaries project and the Knesset Interns project.

Ika Abravanel managed an investment firm, served as vice president of Bezeq and Teva, initiated the Adopt a Soldier project and was active in academia at Bezalel, as well as in the Krembo Wings, Alut, and Amit La'Derech non-profit organizations. In addition to their boundless activities, both have engaged in artistic work and displayed their work. Arik Carmon has exhibited his photography at the *Landscapes in the Camera's Eye* exhibition at the Amot Atrium Tower in Ramat Gan, at the Kumbh Mela festival in India, at the Water Institute Municipal Gallery in Givatayim, at the Alon Segev Gallery in Tel Aviv, and at the landscape photography project at the Lang Gallery in New York. Ika has displayed his work at the Farkash Gallery in Jaffa, at the municipal gallery at Ein Hod following an exhibition in Venice, and in exhibitions in Turin, Vienna and London, and at the Levin Exhibition in honor of the Venice Biennale.

METAMORPHOSIS
ARIK CARMON / IKA ABRAVANEL
March 2023

Exhibition
Curator: Doron Polak
Printing & Framing: The print house

Catalog
Editor: Nadav Shalev
Graphic Concept, Design & Production:
Nadav Shalev
Text Editing: Arik Carmon
English Translation: Ira Moskovitz
Hebrew Translation: Arik Carmon
Printing & Binding: A.R. Printing Ltd

Dimensions are given in centimeters,
height precedes width.
Works are from the artists' collections,
unless otherwise indicated.

Pagination follows the hebrew order,
reading from right to left

All rights reserved to the artists © 2023
ISBN 978-965-598-341-8

Printed in Israel

Doron Polak Foreword

An artist and play
writer; editor, art
magazines; An Israeli
art treasurer; presented
dozens of exhibitions
in Europe, five in
the Far East and
six in Mexico

Dr. Arik Carmon—an educator, entrepreneur and founder of the Israel Democracy Institute—photographs landscapes. His friend Ika Abravanel—a business executive and expert in change management—paints, inspired by these photographs. They both offer an interpretation of the

concept of metamorphosis—a concept that finds practical expression in their lives and in their art.

The concept of metamorphosis refers to a change in form and in an entity's ability to change its form. In geology, metamorphosis is considered a change in rock formations resulting from heat or pressure.

Metamorphosis in art is considered the style in which an object gradually transforms into a sort of “floor plan” by returning to it with ever-increasing changes. The most prominent example of metamorphosis in art is *The Metamorphosis of Narcissus* by Salvador Dali, from his paranoiac-critical stage, which depicts Narcissus enamored by his own reflection in the lake water and his transformation into a flower by the gods. The Roman poet Ovid coined the term metamorphosis in his mythical work of 50 stories featuring the motif of transformation. This metaphorical definition

can serve as a foundation for understanding the dramatic and challenging dialogue between Arik and Ika.

Walter Benjamin wrote in his *A Short History of Photography* (1931): “Photography did not begin at a single distinct moment in time and place. Rather, multiple events, inventors, techniques, objectives, applications, types of devices and uses—converged at a given point to form a new beginning.” Transformation and change can explain the fascinating connection between Arik Carmon as a photographic artist and Ika Abravanel as a painter. While Arik has worked for years in the framework of the Israel Democracy Institute to promote and strengthen democratic processes and values, processes that encourage change and social improvement, Ika Abravanel has advised failed companies and guided them to change and reforms. In every process and in each of their journeys, the two artists have aimed to facilitate a metamorphosis of change and improvement.

Arik Carmon is an inquisitive person with broad horizons who travels the world and captures amazing landscapes with his sophisticated (GFX-100) camera. His epic photographs amaze those who view them, sweeping them into breathtaking romantic fantasy. The presence of change can be seen in every photograph, the drift toward new energy, stronger than before. Arik Carmon's

Meta
Arik Carmon
morph
Ika Abravanel
osis